VIVAT ACADEMIA

A NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM LAPJA
2003. december I./5. Ára: 200 Ft

APÁCZAI NAPOK 2003. - GYŐR

„Hogy a polgári társaságbéli rend jobban épülhessen, szükséges dolognak tartatott eleitől fogva, hogy a felső rendek scholákot állítsanak, tartsanak, melyekben az ifjúságot minden szükséges dolgokra s szép tudományokra még gyermekkorokban megtanítsák, hogy mind szüléjeknek, mind Istennek, mind pedig hazájoknak jobban szolgáljanak."

(Apáczai Csere János)

Az Európa-kutatótanterem megnyitásakor dr. Cseh Sándor főigazgató mondott beszédet. A tanterem gazdája Pongrácz Attila főiskolai tanársegéd lett.

A zenetanári hangversenyen Giovanni Battista Pergolesi: Siciliano című művét adták elő. A képzőművészeti tárlatot Bálványos Huba tanszékvezető főiskolai tanár nyitotta meg. A művésztanárok a Testvérmúzsák című szekcióban adták elő kutatásaik eredményeit, és cseréltek gondolatokat a vizualitás – gondolkodás – nevelés összefüggéseiről.

G.P.K.

Az Apáczai Napokat dr. Cseh Sándor főigazgató nyitotta meg

A névadó szobrának megkoszorúzása

A tárlat megnyitása

Az egyik szekcióülés hallgatósága

A képzőművészeti tárlat közönsége

Vita egy másik szekcióban

Beyer István hegedül, zongorán kíséri Baróthy Zoltán

A záróülés

Tiszteletbeli doktorrá avatás Székesfehérváron

Első alkalommal került sor tiszteletbeli doktori cím adományozására a Geoinformatikai Főiskolai Kar, a GEO fehérvári székhelyén.

2003. október 6-án a székesfehérvári városháza patinás széksoraiban sok földmérési-térinformatikai szakember, meghívott vendég, oktató, hallgató foglalt helyet, hogy tanúja legyen a jeles eseménynek.

Az elnökségben a „házigazdák", Faragó Sándor rektor, Márkus Béla főigazgató, Ágfalvi Mihály főigazgató-helyettes mellett ott ültek a társintézmények képviselői: Klinghammer István, az ELTE rektora, Alpárné Szála Erzsébet főigazgató asszony, Cseh Sándor főigazgató valamint a város és a megye képviselői. A bevezető részben rövid komolyzenei műsor mellett elhangzott a selmeci vendégköszöntő nóta is.

A tiszteletbeli doktori (honoris causa) címre ajánlott jelölt, Jack Dangermond munkásságát Márkus Béla főigazgató ismertette. Kiemelte, hogy Dangermond úr az üzleti sikerek ellenére megmaradt tanárnak és tudósnak, aki világosan elmagyarázza a térinformatika elveit, lehetőségeit akár a középiskolai diákoknak is. Egyénisége és gondolatai napjainkban is meghatározzák a térinformatika fejlődésének irányait. Sokat tett az ESRI szoftverek fejlesztéséért, szoftverek oktatásának megkönnyítéséért és több száz publikációval, előadással terjesztette a térinformatikai ismereteket. Dangermond úr és a „National Geographic" kezdeményezte a Térinformatikai Világnap megrendezését, melyet hazánkban is több helyszínen, különböző rendezvényekkel ünnepelnek meg. A Geoinformatikai Főiskolai Kar egyike volt az elsőknek, akik átvették ezen kezdeményezést.

Jack Dangermondot, aki egyike volt a híres Harvard Laboratórium tudós munkatársainak, akik a hatvanas évek végén megalapozták a térinformatikát, a számítógéppel segített térbeli elemzések tudományát. A jelölt alapítója és egyben az elnöke az Amerikai Egyesült Államok-beli ESRI (Environmental Systems Research Institute) cégnek, amely meghatározó jelentőségű a GEO nevében jelzett szakterület fejlődésében.

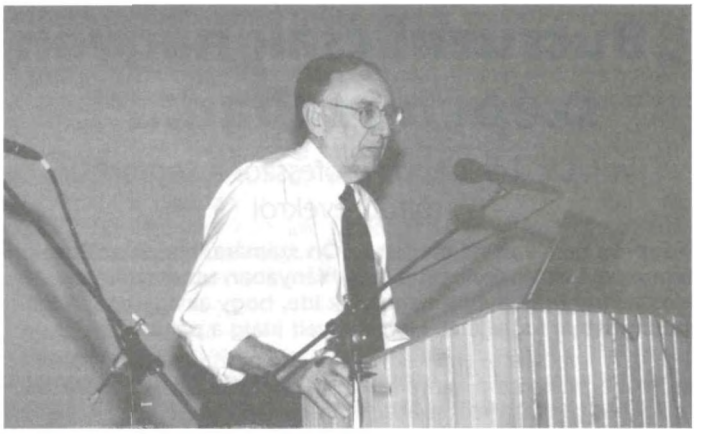

Prof. Dr. Jack Dangermond előad

Dangermond úr munkásságát értékes díjakkal és kitüntetésekkel ismerték el hazájában, és számos testület is tagjául választotta. Munkásságáért a Redlands Egyetem, a Ferris Állami Egyetem, majd a London City Egyetem is tiszteletbeli doktorrá avatta.

A díszes, latin és magyar nyelvű oklevelet (melynek szövegét angolul is felolvasták) Faragó Sándor rektor úr adta át az egyetem új díszdoktorának.

Dangermond úr válaszbeszédében visszaemlékezett ifjúságára, külön is szólt a fiatalokhoz, az alkotás, a kutatás, az értelmes munka megbecsülésére buzdítva őket.

Az ünnepséget követően a fehérvári MTESZ székházban Dangermond úr nagysikerű, nyilvános előadást tartott a térinformatika fejlődéséről.

Dr. Busics György

Vivat Academia!

A Nyugat-Magyarországi Egyetem lapja

(Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar - Győr, Benedek Elek Pedagógia Főiskolai Kar - Sopron, Erdőmérnöki Kar - Sopron, Faipari Mérnöki Kar - Sopron, Geoinformatikai Főiskolai Kar - Székesfehérvár, Közgazdaságtudományi Kar - Sopron, Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar - Mosonmagyaróvár)

I. évfolyam, 5. szám, 2003. december

Szerkesztette:
Hargitai Gábor, hargitaig@nyme.hu
Tóth Mariann, mtoth@nyme.hu
Zétényi Zoltán, zzfotomedia@axelero.hu; posta@forestpress.hu

A szerkesztőbizottság: Dr. Albert Levente, lalbert@emk.nyme.hu (EMK), Balázsik Valéria, bv@ geo.cslm.hu (GFK), dr. Bácsatyai László, bacsaty@emk.nyme.hu (EMK), dr. Borbély József, nnika@ktk.nyme.hu (KTK), Gecseyné dr. Papp Katalin, papp@atif.hu (ATFK), dr. Lanczendorfer Zsuzsanna (ATFK), Lengyel Zita: zitalengyel@777westel.hu (EMK), Raffai Balázs (FMK) Szemerey Tamás, tszemerey@fmk.nyme.hu (FMK). dr. Tenk Antal, tenka@mtk.nyme.hu Tóth András: toth.andras@bepf.hu (BEPFK),

A szerkesztőség címe: 9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
T: 99/518-365; Fax: 99/518-357

Kiadja a Nyugat-Magyarországi Egyetem, 9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.

Felelős kiadó: **Prof. dr. Faragó Sándor rektor**

Nyomdai előkészítés: PrePress Grafikai Stúdió, Sopron, felelős vezető: Sziklai Zsolt ügyvezető

Nyomás: Lővér-Print Nyomdaipari Kft., Sopron, felelős vezető: Priszinger Imre ügyvezető

ISSN 1589-8091

Megjelenik évente tízszer, 1000 példányban, terjeszti a Nyugat-Magyarországi Egyetem.

A beküldött kéziratokat, fotókat, illusztrációkat nem őrizzük meg.

TARTALOM

„Búcsúzni csak nagyon szépen szabad..." (Prof. Dr. Tenk Antal a Sopronban töltött évekről) . . . 2
Gyógyító és tápláló algák (Prof. Dr. Beszélgetés Ördög Vincével, a MÉK dékánjával) . . . 5
Prof. Dr. Ördög Vince dékán beszéde a kar 185. éves fennállásának ünnepén . . . 7
Magasra tette a mércét (A 80 esztendős Kovács Sándor köszöntése – BEPFK) . . . 8
A Giczy-jelenség (Elhangzott a 70 esztendős Giczy János kiállításán – BEPFK) . . . 9
AJÁNLÓ – A vérző liliom (Dely Mári balladájáról) . . . 9
Donde esta el Camino? (Dr. Csóka Géza élménybeszámolója) . . . 10
Győr szerelmese (Pernesz Gyula kötetéről) . . . 11
A soproni Alma Mater hajléka egykor . . . 12
Búcsú dr. György Antaltól . . . 13
Mese a Napról, meg a Felhőpamacsról . . . 14
AJÁNLÓ – Gyökerek és lombok 3 . . . 14
AJÁNLÓ – Roller Kálmán: ...Mi is voltunk egyszer az Akadémián . . . 14
Mese a hóemberek szívéről . . . 15
Jó szerencsét? Jó sorsot! . . . 15
A cél az olimpia (Interjú Égi Dániel VB bronzérmes sportlövővel – ATFK) . . . 16
Az oktatói attitüdök fejlesztéséről . . . 17
APÁCZAI NAPOK: Dr. Cseh Sándor főigazgató beszéde az Európa-tanterem átadásakor . . . 17
A 80 éves Somkuti Elemér köszöntése . . . 18
Tételes ellenőrzés (Szitás Zoltán kalandjai a balekvizsgán) . . . 19
Dr. Roller Kálmán a Nyugat-Magyarországi Egyetem első díszpolgára . . . 20
A matematika nagy nőalakjai . . . 20
KRÓNIKA . . . 22-24
Az EMK tanári vadászata és kari vacsorája . . . borító 4

„Búcsúzni csak nagyon szépen szabad...”

Prof. Dr. Tenk Antal professzor a Sopronban töltött évekről

– Sopron nem volt ismeretlen az Ön számára, hiszen az Egyetemre egykor felvételizett, s hely hiányában utasították el. Hosszú idő után mégis meghívták ide, hogy az egyik legmagasabb posztot foglalja el. Hogyan ívelt idáig a pályafutása?

– Az ezzel kapcsolatos emlékeim bizony elég messzire, a múlt század ötvenes éveinek közepéig nyúlnak vissza. Mint falusi gyerek, már általános iskolás koromban sokat jártam szülőfalum fenyvesébe örvösgalambokat lesni, majd az ottani kerületvezető erdész megbízásából fenyőtobozokat gyűjteni, hogy a bennük található magokból a csemetekertben fenyőcsemetéket neveljenek. Úgy 10-12 éves koromra alakult ki bennem – az erdő szeretetével párhuzamosan – az a tudat, hogy ha majd megnövök, erdész leszek. Amikor 1957-ben a győri Révai Miklós Gimnáziumban leérettségiztem, egészen természetes volt, hogy jelentkezési lapomat a Soproni Erdészeti Egyetemre adtam be. Annak rendje és módja szerint be is hívtak felvételi vizsgára, ami akkor két napos volt, mivel három tárgyból (biológia, kémia, matematika) írásbeli és szóbeli vizsgát kellett tenni.

Ezt így utólag elmesélni viszonylag könnyű, de már maga a Sopronba utazás sem volt azidőtájt egy sima ügy. Ne feledjük el, hogy az országnak az a része akkor szigorúan őrzött határsáv volt, nem is beszélve arról, hogy egy évvel voltunk az 1956-os forradalom után, ami a szigort még csak tovább fokozta. A vonat, amelyikkel Győrből Sopronba utaztam tele volt civil nyomozókkal, akik mindenkit lépten-nyomon igazoltattak. Életemben először ért ez a sokk, bár azelőtt is hallottam suttogni a határsávról. Sopron és az Egyetem környéke azonban mindenért kárpótolt. Különösen a Botanikus-kert nyűgözött le, igaz a növényzet alatt elhelyezett, latin feliratú tábláktól kissé megszeppentem. Még ma is emlékszem a kollégiumi szobára, ahová harmadmagammal szállásoltak el: az ágyak felett kis cédulákon nagy betűkkel az állt, hogy „Balek Kuss!” A kuss-t még csak értettem, de akkor azt még nem tudtam, hogy mi az a balek? És azt sem sejtettem, hogy erre az „ismeretre” várnom kell egy darabig.

A felvételi vizsgák után azzal a bizakodó érzéssel utaztam haza, hogy sikerülnie kell a dolognak. Amikor úgy három héttel később felbontottam az értesítő levelet és benne a „...hely hiányában nem áll módunkban felvenni” részig jutottam, elsötétült előttem a világ. Kimondhatatlanul csalódott voltam, de az első pillanatban – dacból, vagy más ok miatt – elhatároztam, hogy nem adom fel. Ugyanaz az erdész bácsi, akinek a fenyőtobozokat gyűjtöttem, segített elhelyezkedni a Kisalföldi Állami Erdőgazdaság győri fűrésztelepére, ahol szalagfűrészesként egy évet dolgoztam, s közben készültem az újabb felvételi vizsgára. Irgalmatlanul nehéz fizikai munkát végeztünk, de végig az munkált bennem, hogy ez segít majd eljutni a célomhoz. Kell e mondani: 1958-ban újra felvételiztem és hajszálpontosan ugyanazzal az indokkal, ismét elutasítottak. Fájó szívvel bár, de be kellett látnom, hogy nem kellek Sopronnak. Hát, ilyen „kezdeti” emlékeim vannak Sopronról.

De hogy most már a feltett kérdésre is válaszoljak, még mindig elég messzire – egészen 1958-ig – vissza kell menni az időben. Akkor ugyanis – a második soproni elutasítást követően – pótfelvételire jelentkeztem az akkori Mezőgazdasági Akadémiára, Mosonmagyaróvárra. Felvételiznem azonban nem kellett, mivel a Sopronban szerzett pontjaim alapján felvételt nyertem.

1962 decemberében államvizsgáztam és kaptam meg okleveles agrármérnöki diplomámat. Hallgató koromban is elég mozgalmas életem volt: az egyetemi kórus tenor szólamában énekeltem, tudományos diákkörben dolgoztam, demonstrátorkodtam és különféle hallgatói rendezvényeket (bálokat, szalagavatókat) szerveztem. Ezt azért említem már most, mert a társadalmi – közéleti – kulturális tevékenység egész életemben elkísért.

Végzés után egy év kötelező gyakornokság következett egy Óvár-közeli termelőszövetkezetben, majd egy újabb évet főmezőgazdászként töltöttem, egy másik szövetkezetben.

1964. április 16-án kerültem vissza ősi Alma Materembe, tanársegédnek. Így tehát még pár hónap, és kerek 40 esztendő az, amit tanárként Óváron eltöltöttem.

Ezalatt a négy évtized alatt végigjártam a tanári ranglétra minden fokozatát, miközben 1970-ben Gödöllőn egyetemi doktori fokozatot-, 1975-ben ugyanott üzemszervezői szakmérnöki diplomát szereztem. 1983-ban kaptam meg a „mezőgazdasági tudományok kandidátusa” fokozatot. Egyetemi tanárrá 1992-ben neveztek ki.

A kari-szintű oktatásszervezés irányításába – oktatási-nevelési dékánhelyettesként – 1985-ben kapcsolódtam be. Ezt a posztot 4 ciklusban, összesen 15 éven keresztül töltöttem be. Közben 1991-ben intézetigazgatói-, 1994-ben pedig tanszékvezetői megbízást kaptam.

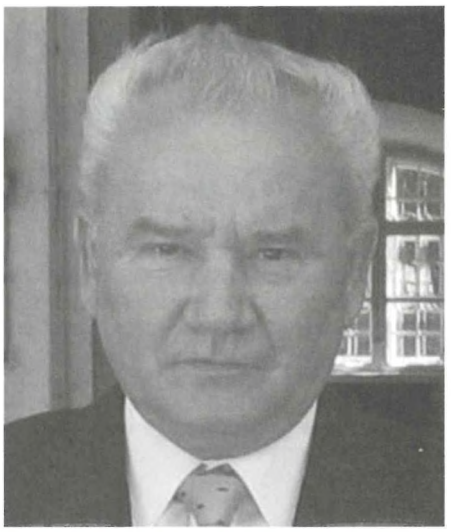

Prof. Dr. Tenk Antal: Semmit sem tennék másképp

A 15 évi dékánhelyettesség alatt nagyon sok minden történt és persze rengeteg tapasztalat gyűlt össze az oktatásszervezéssel és -irányítással kapcsolatban. A Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar akkor (1970-1999 között) az Agrártudományi Egyetem (Keszthely) – a későbbi PANNON Agrártudományi Egyetem – integráns része volt. Ennek az oktatás területén olyan következménye volt, hogy – a Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Karral – közösen alakítottunk ki és vezettünk be 1985-ben egy ún. „alternatív blokkos” oktatási szisztémát azzal a kettős céllal, hogy általa lehetőséget teremtsünk a karok hallgatóinak az áthallgatásra, az intézményeknek pedig egy meghatározott irányú szakosodásra. (Ennyi idő távlatában elmondhatom, hogy egyik elképzelés sem valósult meg igazán). Az új szisztéma bevezetése rengeteg feladatot adott, amit még tetézett, hogy 3 évre megbízást kaptam az Egyetemi Oktatási Bizottság elnöki teendőinek ellátására is.

Ahogyan most sincsen, úgy az oktatás területén a múltban sem volt tartós nyugalom: a 80-as évek végén, illetve a 90-es évek elején világosan látszott, hogy a felsőoktatás komoly tartalmi (és formai) változások előtt áll. Ebben bizonyára döntő szerepe volt az 1989-es rendszerváltásnak, majd a közelgő EU-s csatlakozásnak. A felsőoktatásban a 90-es évek elején kezdődő (és napjainkban is tartó) példátlan méretű létszámbővülés teljesen új helyzetet teremtett. Mindeközben a szakemberekkel szemben támasztott társadalmi-gazdasági igények is alapjaiban megváltoztak, ami az agrárszakemberek esetében még fokozottabban igaz. Mindezt azért bocsátom előre, mert a 15 éven át tartó dékánhelyettesi munkám során a legnagyobb kihívást számomra az új feltételekhez igazodó oktatási szisztéma kimunkálása és az ehhez igazodó új szakok kidolgozása jelentette, már a 90-es évek legelején.

1992-ben a Kar vezetése úgy határozott, hogy az addigi – 170 éven keresztül alkalmazott – „egyszakúságról” áttérünk egy új – szélesebb kínálatot nyújtó – többszakú képzési rendszerre. Kis túlzással mondhatom, hogy az elképzelések merészek voltak, hisz a korábbi egy helyett hat szak (agrármérnöki, gazdasági-, élelmiszer-minőségbiztosító-, tejgazdasági-, környezetgazdasági- és mérnök-tanári) indítását szerettük volna engedélyeztetni. Aki valaha csinált már hasonlót, annak nem tűnik túlzásnak ha azt mondom, hogy éjt nappallá téve, megfeszített munkával sikerült egy év alatt a hat szak tantervi irányelvét és tantervét kimunkálni és 1993 elején akkreditációra benyújtani. Örök emlék marad, amikor egyik vasárnap este 9 órakor feleségem azzal hívott fel a tanszéken, hogy ha most azonnal nem jövök vacsorázni, akkor később már ne is jöjjek. A kabátomat meg kiakasztja a diófára. Azidőtájt az akkreditációs rendszer még másképp működött mint jelenleg, de magának a szakjaink sorsáról döntő plénumnak az ülése számomra örökre emlékezetes marad. A Bizottság tagjain kívül – meghívottként – jelen lehetett a PANNON Agrártudományi Egyetem rektora (Sáringer Gyula akadémikus), a MÉM Szakoktatási és Kutatási Főosztályának vezetője (akkor az agrárfelsőoktatás még oda tartozott), valamint számos társadalmi szervezet (MEDOSZ, Agrárkamara, stb.) prominens képviselője. Karunkat – dékánhelyettesként és a tervezetek kidolgozójaként – én képviseltem. Az olvasót nem traktálom részletekkel: óriási csata volt, aminek eredmé-

nyeként a beterjesztett hat szak közül egyszerre három szaknak az akkreditációját sikerült elérni! Nem tagadom, akkor ezt vereségként éltem meg, ma azonban már tudom, hogy felbecsülhetetlen szerencsénk volt. Sem azelőtt, sem azóta nem hallottam olyan esetről, amikor a MAB egy intézménynek három szak indítási kérelmét egyidejűleg elfogadta volna. Nem mellékesen jegyzem meg – erről talán később még részletesen szólhatok - hogy a hat benyújtott (és persze a három elfogadott) szak is egységes kreditrendszerre épült, ami jó lehetőséget kínált az áthallgatásra és a párhuzamos képzésben való részvételre egyaránt.
Úgy adódott, hogy a szóban forgó szakok akkreditáltatásával párhuzamosan kellett a kari akkreditációra is felkészülni, amit 1994-ben sikeresen abszolváltunk. Ma úgy látom, hogy azok az évek, az akkor végzett tevékenység jó előiskolája volt a mostani, a 2001-2003 között folytatott rektorhelyettesi munkának, ha volumenében nem is, de jellegét (és jelentőségét) tekintve mindenképpen.

– A hallgatói felvételi fiaskón kívül volt-e más kapcsolata Sopronnal, mielőtt rektorhelyettesi megbízást kapott?

– Volt bizony, nem is kevés: 1962-ben, IV. évfolyamos hallgatóként részt vehettem a Sopronban rendezett Országos Egyetemi Kulturális Fesztiválon (emlékszem, hogy az erdészekkel, kohászokkal, meg bányászokkal folytatott sörivó-versenyben alulmaradtunk, mert nagyon sok volt az eks, meg a tükrös). Ez bár kellemes, de pici epizód a történet szempontjából.
Ennél sokkal jelentősebb az a szakmai-közéleti kapcsolat, ami a 60-as évek végén kezdődött és közel 20 éven át tartott. Előzményként azt kell tudni, hogy abban az időben nagyon divatos (mondhatni: elvárás) volt az egyetemeken a hallgatóknak a társadalmi közéletre történő felkészítése. Ez a közéleti tevékenység lehetett szorosan vett szakmai jellegű, de lehetett közművelődési, vagy éppen a sporttal kapcsolatos. Mi Óváron 1966-ban ún. szakoktató-képzésbe fogtunk, ahol a hallgatók – fakultatív módon – pedagógiai módszertant (retorikát, didaktikát) tanulhattak. A tanfolyam végén ebből vizsgát tehettek (bemutató előadást tartottak) és oklevelet kaptak. Pár év alatt ebből fejlődött ki a TIT(előadó-képzés és az országban elsőként alakítottunk TIT Hallgatói Szervezetet. Ez a tevékenységünk elég nagy publicitást kapott és sorra jöttek hozzánk tapasztalatcserére Pécsről, Debrecenből és persze Sopronból is. Az első látogatók Sopronból – három hallgató társaságában – Augusztinovich Elemér TIT városi elnök, Hiller István TIT városi titkár (az Egyetemi Könyvtár főigazgatója), valamint Tuskó Lászlóné voltak. Mint az óvári tanfolyamok szervezője és a TIT Hallgatói Szervezet elnöke én is többször jártam Sopronban az Egyetemen, valamint a TIT Új utcai székházában, ahol előadást tartottam és vitát vezettem az előadóképzésről. Ma is őrzöm az ezzel kapcsolatos újságkivágásokat és megsárgult leveleket.
A másik – jellegében egészen már – kapcsolat Sopronnal a 80-as évek második felétől datálódik, amikor a Soproni Egyetem, a Szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola és a PANNON Agrártudományi Egyetem Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kara létrehozta a Nyugatmagyarországi Regionális Egyetemi Szövetséget (NyRESz), ahol az Alapító Okiratnak és az Együttműködési Megállapodásnak kidolgozásában tevékeny részt vállaltam, mint a NyRESz Bizottság tagja. Érdemes lenne azokba a – közel 20 éves – dokumentumokba belenézni, mert számos passzusuk ma is jó iránymutatásul szolgálna ahhoz, hogyan kellene/lehetne az integrációt hatékonyan működtetni.
Nem kis megtiszteltetés volt számomra, amikor 1991-ben Winkler András rektor úr felkért arra, hogy legyek a Soproni Egyetemen működő Erdészeti Faipari, Papíripari Nemzetközi Ösztöndíjas Alapítvány Kuratóriumának tagja.
Még egy – mondhatni érzelmi – kapcsolatról mindenképpen szólni szeretnék. Történt ugyanis, hogy hallgatóink a 80-as évek második felében elhatározták, hogy Óváron – soproni, illetve selmeci mintára – meghonosítják a Szakestély intézményét. Először ők mentek el Sopronba tapasztalatokat szerezni, majd egy soproni küldöttség (tanárok és hallgatók) jöttek el Óvárra, úgymond Minta-Szakestélyt tartani. Annak a küldöttségnek tagja volt Winkler András oktatási rektorhelyettes és Németh András, nagyon fiatalon elhunyt adjunktus kolléga, mindketten jó barátaim. És ha már az érzelmi kapcsolatoknál tartunk, legyen szabad megemlíteni azt, hogy az intézmények közötti kapcsolatoknak nagyon gyakran a személyek közötti jó kapcsolatok jelenthetik az (érzelmi) alapját. Ezért is örülök annak, hogy például Winkler András professzor eddig megjelent mindhárom verseskötetét sikerült – író-olvasó találkozó keretében – Óváron bemutatni. Ugyanezt tettük a harmadik kötetével Győrben, az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolán is. Tudomásom szerint ez a sorozat folytatódik és a közeljövőben öt soproni professzor költői munkásságával ismerkedhet meg Sopron város közönsége.

– Rektorhelyettesként mely tevékenységeit, eredményeit tekinti említésre méltónak?

– Így nagyon nehéz a kérdésre válaszolni, mert amit én említésre méltónak tartok, az lehet, hogy mások számára érdektelen. És persze fordítva is igaz. Minden esetre magam is meglepődtem, amikor a 2003. december havi Egyetemi Tanácsülésre a rektorhelyettesi tevékenységről szóló beszámolómat készítettem, hogy két és fél év alatt mennyi mindennel kellett/lehetett foglalkozni.
Amikor 2000. december 9-én Koloszár József rektor úr először szóba hozta azt az elképzelését, hogy 2001. július 1-től oktatási rektorhelyettesi feladatokkal szeretne megbízni, váratlanul ért - az egyébként nagyon megtisztelő – ajánlata. Azt is őszintén elmondta, hogy nehéz feladat várna rám, hiszen alig egy év alatt meg kell teremteni a kreditrendszer egyetemi bevezetésének feltételrendszerét. Három nap gondolkodási időt kértem, de Ő nagylelkűen három hónapot adott, mert csak 2001. márciusában kellett végleges választ adnom. A történtek után a válasz nem kétséges: 2001. július 1-jével átvettem az oktatási rektorhelyettesi teendőket, akkor még úgy volt, hogy egy esztendőre. Ahogy az előre látszott, a legsürgősebb és legnagyobb feladatot a kreditrendszer bevezetése jelentette, amire – az akkor érvényes törvényi előírás szerint – alig több, mint egy esztendőnk volt. Úgy hiszem felesleges részletekbe menni, elegendő annyit mondani, hogy 2002 év közepére működőképes NEPTUN-rendszerünk volt, a szükséges technikai-, és személyi háttérrel. Az más dolog, hogy időközben a kötelező bevezetés időpontját egy évvel elhalasztották, a mi Egyetemünk már 2002. szeptember 1-től kreditrendszerben szervezi a képzését. Minek tagadjam, kicsit büszke vagyok erre a teljesítményre, bár jól tudom, hogy karaink igen pozitív hozzáállása-, az Egyetemi Kreditbizottság lelkes munkája és a gazdasági vezetésünk hathatós anyagi támogatása nélkül a dolog nem sikerülhetett volna. Jó volt érezni, hogy Rektor Úr, a Karok vezetői, az Egyetem Tanácsa és a munkában közvetlenül résztvevő munkatársak végig figyelemmel kísérték és a maguk eszközeivel támogatták az ügyet. Az is igaz, hogy 1993-tól Mosonmagyaróváron már „kicsiben" kipróbáltuk a kreditszisztémát és némi előgyakorlatot szereztünk benne az elmúlt 10 év során. Számos – itt most nem részletezett – előnye ellenére az akkori rendszer főleg a kézi vezérlése miatt nem mérhető össze a mostani, komplex információs rendszerre és számítógépre alapozott szisztémával.
A kreditrendszer bevezetése egyik, de természetesen nem egyedüli feladata volt ennek az időszaknak. Vele párhuzamosan készült az Intézményfejlesztési Terv, aminek az oktatásfejlesztési koncepció-, az új szakok kialakítása és más, az oktatással kapcsolatos részek kidolgozása, majd az ezekkel kapcsolatos fejezetek ellenőrzése és végleges formába öntése ugyancsak a folyamatos munkát jelentő feladataim közé tartozott. Csak remélni tudom, hogy az egyébként jó koncepciójú tervezet mielőbb elfogadásra kerül.
Egész tanári pályafutásom alatt fontosnak tartottam, hogy oktató és oktatásszervező munkámhoz valamilyen (lehetőleg minél többféle) társadalmi-közéleti tevékenység is társuljon. Ez a törekvés abból a meggyőződésemből táplálkozik, mely szerint egy (felső)oktatási intézmény csak akkor válhat régiójának tudományos-kulturális-közéleti centrumává, ha a magas szakmai színvonalú oktatási és tudományos feladatok ellátása mellett egyéb (kulturális, sport, stb.) téren is képes példát mutatni környezetének. Különös jelentősége lehet ennek egy új, frissen integrált intézmény esetében, ahol az ilyen jellegű tevékenységeknek még a belső kohéziós hatása, az integrációt erősítő szerepe sem lebecsülendő. Ezért vállalkoztunk az egyetemi-szintű hallgatói és dolgozói sportnapok-, a közművelődési napok és az Adventi Hangversenyek valamennyi karunk részvételével történő megrendezésére. A fogadtatás és az érdeklődés mindegyik rendezvény esetében felülmúlta várakozásainkat.

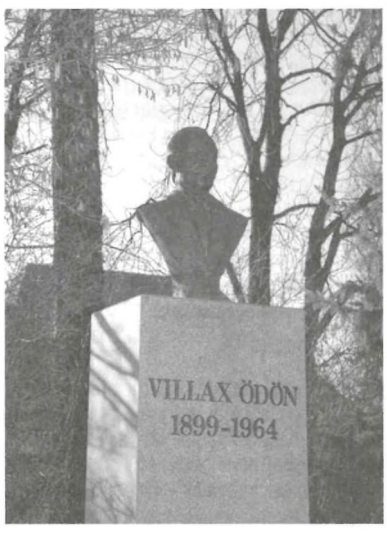

Sikernek tartom és ezért említem azt, hogy az Egyetemi Tanáccsal a 2001. és 2002. év

költségvetésében sikerült elfogadtatni egy stratégiai keretet, amiből a kreditrendszer bevezetéséhez szükséges eszközök beszerzését (karonként 5-5 millió forinttal), valamint évenként 10-12 millió forinttal az új szakokat indító karokat tudtuk dotálni. Fájlalom, hogy ez a folyamat 2003-ban megszakadt, aminek kizárólag gazdasági okai vannak.
Bár nem tartozott közvetlenül a rektorhelyettesi tevékenységemhez, egy mondattal mégis megemlítem azt az öt hónapot, amit megbízott főigazgatóként a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Karunkon töltöttem. E tevékenységem értékelése nem lehet az én feladatom, de azért annyit megjegyzek, hogy ha a végeredményét tekintem, számomra mindenképpen sikerélményt jelentett.
Az e kérdésére adott válaszom végén szeretném még hangsúlyozni, hogy mindvégig tudatosan törekedtem az egyenlő elbírálásra valamennyi karunk irányába, ezen belül arra, hogy minden munkatársammal és hallgatónkkal a lehető legharmonikusabb kapcsolat alakulhasson ki, aminek alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés.

Prof. Dr. Tenk Antalt 2003-ban a megyei közgyülés Péterfy-díjjal tüntette ki

– Eddigi beszélgetésünk során többször érintette a kreditrendszer 1993. évi bevezetését Mosonmagyaróváron. Mi volt ennek a lényege?

– Csak most tudatosult bennem, hogy a saját kis „háztáji" kreditrendszerünkkel 10 évvel ezelőtt e folyamat úttörői közé tartoztunk. Az egésznek a lényege tényleg röviden összefoglalható: több szakot (esetünkben hármat) egységes keretbe foglaló kredit-elszámolási (beszámítási) rendszer, amely lehetőséget adott több szaknak egyidejű felvételére (párhuzamos képzésben való részvételre), illetve a szakok közötti áthallgatásra. Olyan – szakok közötti – kredit allokációról volt szó, amelyiknek központi magját a valamennyi szakon egységes törzstárgyak, illetve az azokért járó kreditpontok alkották (ezeknek a szakok közötti beszámítása teljesen automatikusan történt). Ezt egészítették ki a szakonként kötelezően választandó tantárgyak (szakspecifikus jellegüknél fogva az általuk szerezhető kreditpontok csak az adott szakon voltak beszámíthatóak) és a szabadon (fakultatíve) választható tantárgyak, amelyeket mindegyik szak hallgatói felvehettek (és a szerzett krediteket bármelyik szakon beszámíthatták). A kreditpontok összes (10 féléves) mennyisége ott is 300 volt, amiből 30 %-ot a törzstárgyakkal, 45-50 %-ot a kötelezően választanó-, 20-25 %-ot pedig a fakultatív tantárgyakkal lehetett teljesíteni. Bár az egész rendszer „kézi vezérlésű" volt (akkor még nem létezett NEPTUN-rendszer), de még így is sokat segített a most bevezetett kreditrendszerünk kimunkálásában.

Hogyan látja az Egyetem helyzetét ma, a felsőoktatás struktúrájának változása idején?

Ahogy már említettem, a felsőoktatásban soha nincsen abszolút nyugalom. Alig hogy befejeztük a kreditrendszer kiépítését, máris itt van a nyakunkon a bolognai-folyamat. Az ezzel kapcsolatos minisztériumi elképzelések ismeretében azt mondhatom, hogy a következő évek (az is lehet, hogy évtizedek) mind szerkezeti-szervezeti (strukturális), mind pedig tartalmi-működési (funkcionális) oldalról alapjaiban rendíthetik meg - az egyébként összességében konzervatívnak számító - magyar felsőoktatást. Azt hiszem, hogy ebből nem lehet és nem is szabad kimaradni. Most fog eldőlni hosszú távra, hogy ki mekkora szeletet tud magának megszerezni abból a tortából (elnézést a hasonlatért), ami objektív okok miatt egyre kisebb lesz, a belőle részesülni kívánók köre pedig bővül. A többszintű, lineáris képzések mielőbbi kimunkálásával, az így kialakuló új struktúrában az integráció-adta együttműködési lehetőségek széleskörű kiaknázásával olyan helyzetet kellene/lehetne teremteni, ami hosszú távon biztonságot nyújthatna valamennyi karunknak.

Ha most újra kezdhetné, mit tenne másként?

A kérdés eléggé elvont, de nem tér(het)ek ki előle. Márai Sándor Füves Könyvében olvastam, hogy „Olyan méltányossággal ítélni a magad ügyében is, mint ahogy méltányosságra neveled magad a mások ügyében. Nincs jogod a türelmetlenséghez, méltatlansághoz, túlzott követeléshez magaddal szemben. Ha azt akarod, hogy a világ elismerje emberi rangodat, ismerd el te is a magad rangját."
Márai gondolatait magamévá téve a válaszom röviden ennyi: semmit sem tennék másként! Részint azért, mert minden tevékenységemben a legjobb szándék vezérelt, másrészt pedig azért, mert mindent (vagy majdnem mindent) sikerült véghezvinni, amit szerettem volna. Hálás lehetek a sorsnak, amiért a környezetem - mindenek előtt Koloszár József és Faragó Sándor rektor urak - ehhez maximális támogatást (kis túlzással: szabad kezet) adtak. Köszönet érte mindenkinek, akit illet!

Most, hogy a rektorhelyettesi feladatokat átadta utódjának, milyen további tervek foglalkoztatják?

Ha ezt a kérdését az attól való félelem motiválta, hogy ezután esetlen feladatok nélkül maradok, akkor sietek megnyugtatni, hogy ilyen veszély nem fenyeget. Bár oktatási feladataimat eddig is igyekeztem maximálisan ellátni, azért menet közben egyre gyakrabban éreztem, hogy az előadásokra való rákészüléshez, az ismeretanyagok felfrissítéséhez több idő és energia kellene. És bizony többet kellett volna foglalkoznom PhD-s hallgatóimmal is, annak ellenére, hogy az utóbbi 3 év során közülük hatan szereztek PhD doktori fokozatot. A graduális, a posztgraduális és PhD képzésben összesen 8 diszciplinának vagyok a tárgyfelelőse (és egyben előadója), az általam vezetett PhD alprogramban jelenleg 11 hallgató témavezetését látom el, akik közül öten már sikeres doktori szigorlatot tettek és reményeink szerint ebben az évben a disszertációjuk is elkészülhet. Nem tudom, kell e folytatnom a sort, de azért azt még megemlítem, hogy a lehetőségeim-adta keretek között szeretnék aktívan közreműködni a kari-szintű új oktatási struktúra kialakításában, mindenek előtt a többszintű gazdasági és vidékfejlesztési szak mielőbbi kidolgozásával. És persze az oly sokszor emlegetett „közélet" sem maradhat el: már készülünk az augusztusra tervezett V. Mosonmagyaróvári Nemezközi Kórusfesztiválra, aminek kezdettől fogva a Kar a házigazdája.

Professzor Úr sokat mesélt az unokáiról. Mely értékek átadását tartja számukra fontosnak?

Tényleg szeretek mesélni róluk, ennél jobban már csak köztük lenni szeretek. Öt csodálatos gyermek: szépek és okosak. Amikor hasalunk velük a szőnyegen és önfeledten társasjátékozunk, néha eszembe jut, hogy mit gondolnának a hallgatók, ha ezt látnák? De ez nem is annyira érdekes, ennél sokkal fontosabb, hogy az együttjátszás öröme mellett - észrevétlenül - közösségi szellemet formálunk, kitartásra, önfegyelemre nevelünk. Örömmel tapasztalom, hogy a négy nagyobb (a legkisebb még csak 16 hónapos) mennyire jól érzi magát a különféle közösségekben, milyen szívesen vannak mások társaságában. A fiúk karatézni járnak (már most fehér-övesen a piros, meg a fekete övről álmodoznak), a nagylány pedig dzsessz-balett csoportban táncol és a húgával Csajkovszkij (ahogy a kis 6 éves mondja: Csajkokszki) Diótörőjének zenéjére baletteznek. Mi nagyszülők boldogok vagyunk, amiért minden rendezvényükre elsőként hívnak meg bennünket, mi pedig megyünk táncbemutatóra, karateversenyre, farsangi bálra és ahová csak lehet. És persze dicsérjük és biztatjuk őket, hogy csak így tovább, mert szeretnénk, ha felnőtt korukra is megmaradna bennük ez a nyitottság és jó közösségi szellem.
Ha most megkérdezné, hogy az előzőekben elmondottak után honnan van minderre idő és energia, akkor egy általam igen nagyra becsült, 45 év óta példaképemnek tekintett volt tanárom szavaival válaszolnék: „Nekünk tanároknak a kötetlen munkaidő nem azt jelenti, hogy jogunk van bármikor munkába menni és munkaidő alatt a munkahelyünkön kívül tartózkodni, hanem legfőképpen azt, hogy a 8 órás napi munkaidőn túl is lehet dolgozni, ha a körülmények úgy hozzák."
Amikor 2004. január 6-án munkatársaim ünnepélyes keretek között búcsúztattak Sopronból, egy saját költésű „versikével" búcsúztam, aminek egy versszakát szeretném visszaidézni:

„Búcsúzni csak nagyon szépen szabad, egy régi dal szerint
Jobb is tán, ha az ember egyszerűen csak istenhozzádot int
Ne sirassatok soproni fenyvesek, hisz nem messzire megyek
Ezután majd legtöbbet az óvári Alma Materemben leszek"

Mosonmagyaróvár, 2004. január 15.

Gyógyító és tápláló algák

Prof. Dr. Ördög Vince dékán az óvári hagyományokról, az algák természetrajzáról, a kvótarendszerről, a csokoládén látható tehénről, a bolognai folyamatról és a felvételi pontszámokról.

– Mi indította az elődöket arra 185 évvel ezelőtt, hogy egy alma matert gründoljanak mezőgazdászok képzésére?

– 1818. október 25-én jött létre az Akadémia. Wittmann Antal jószágigazgató rájött, hogy az addigi termelési módszerek nem voltak jók, és a változáshoz szakemberekre van szükség. Ő javasolta a hercegnek, hogy alapítson egy oktatási intézményt. A várat, a várkapitányi épületet és 400 hektárnyi területet adományozott a herceg erre a célra. Az alapító okiratban többek között azt is leírták, hogy 16 éves kort betöltött filozófiai(!) végzettségű fiatalokat vehettek föl. Gimnáziumi végzettséggel csak abban az esetben, ha filozófus nem jelentkezett elég. Elméleti és gyakorlati képzés egyaránt volt. A birtokai bevételéből kívánta fenntartani az akadémiát. Az oktatás először latin nyelven folyt, majd később németül, végül a kiegyezés körül magyar lett az oktatás nyelve. 1850-ben vált állami – császári és királyi – intézménnyé, és a monarchia agrárszakembereit itt képezték.

– Mivel volt elégedetlen Wittmann Antal?

– Ő volt az, aki kimondta, hogy az akkori extenzív módszerekkel nem lehet tovább gazdálkodni. Eleinte csak a birtok szakembereit képezték itt, majd a régió intézményévé vált, később az egész monarchia számára itt folyt a képzés. A gondok a kiegyezéssel kezdődtek, amikor csak magyarul folyt az oktatás. Elkezdtek egyezkedni, mert az osztrákoknak nem volt másik ilyen intézményük, míg nekünk volt: a keszthelyi Georgikon. Így 1872-ben megalapították a Bécsi Agrártudományi Egyetemet. A németül beszélő tanárok egy része áttelepült. Ők Mosonmagyaróvárt tekintik alma materüknek. Az akadémia épületét ábrázoló festmény a bécsi rektor szobájában is látható.

– Milyen az együttműködés a bécsiekkel?

– Sajnos olyan jól megfizetik az ottani tanárokat, hogy nem nagyon érdekeltek többletmunka vállalásában. Talán az EU-csatlakozással változhat a helyzet. Leopold Märtz, a korábbi rektor vállalta a csatlakozó országokkal a kapcsolattartást.

– Annakidején az Akadémia a magántulajdonban lévő birtokoknak képzett szakembereket. A birtoknagyság milyen szerepet játszott az akkori képzésben?

– Biztos, hogy fontos szerepet játszott. Akkoriban sokkal extenzívebb volt a földművelés, sokkal több szakemberre volt szükség. A mai gépekkel egy tízezer hektáros birtokot egy személy meg tud művelni. Ma a mezőgazdasági oktatásnak egészen más szempontokat kell figyelembe vennie. Korábban a „nagynövények", a búza, a kukorica, a napraforgó, a cukorrépa, valamint az állattenyésztésben a sertés, a szarvasmarha és a baromfi volt az elsődleges. A mai kicsi birtokokon ezekből a növényekből nem lehet megélni. Csak a nagy szaktudást és élőmunkát igénylő termékekkel, például a gombával lehet jó eredményt produkálni. Tudjuk például, hogy a németek a biotermékek termelését fokozni akarják. Ez a gazdálkodási forma jóval nagyobb élőmunka igényt támaszt, hiszen az anyag- és energia-megmaradás elvét nem lehet fölborítani. Ha vegyszert nem használunk, akkor kapálni kell. És ez ma nem baj, mert munka lehetőséget teremt. A kérdés csupán az, hogy meg lehet-e fizetni ezt a munkát?

Fotó: 22 Fotó & Média

Prof. Dr. Ördög Vince dékán és dr. Koltay Csaba dékáni hivatalvezető

– Számolnak ezzel a jelentkező hallgatók is?

– Sajnos mi még nem tartunk ott, mint a nyugati – sőt a fejlődő országok leendő szakemberei is –, hogy már a beiratkozáskor tudják, hogy a végzéskor hol fognak dolgozni.

– Milyen fő szakirányokra jelentkezhetnek a hallgatók?

– Mindenki agrármérnöki diplomát kap, és három fő szakot hirdettünk meg: a gazdasági agrármérnökit, az élelmiszerminőség-biztonsági agrármérnökit és az általános agrármérnökit. Ezeken belül is vannak szakirányok. Ilyen például a halgazdálkodási szakirány. A harmadik évfolyamban döntheti el a hallgató, hogy milyen szakirányt választ.

– A rendszerváltozás nagy zavart okozott a mezőgazdaságban, akkoriban szerte az országban megműveletlen földek mellett ment a vidékjáró ember. Lassanként helyreállt a rend, de most újabb kihívás előtt állnak a mezőgazdaságból élők.

– Az EU-csatlakozást követő évek valóban komoly krízist hoznak majd. Arról beszélnek, hogy mintegy 800 ezer őstermelőnek kell feladnia a gazdaságát. Ők átlag néhány hektáron gazdálkodnak. Ha nem szövetkeznek, akkor még a nagyobb gazdák is elvesznek az unióban. Németországban azok a nagy tejfeldolgozó cégek is szövetkeznek, amelyek a mi szemünkben nagynak számítanak. Az egykori Szovjetunió tagállamaiba nem mehetünk eladni, mert akkora tételeket igényelnek, amekkorákat mi nem tudunk produkálni. Nincs miről beszélni. A mezőgazdaság csak úgy fog működni, ha legalább értékesítési szövetkezeteket hoznak létre. Az EU-ban a termelő megválaszthatja, hogy mit akar termelni, de ha választott, akkor attól kezdve alkalmazkodnia kell az előírásokhoz. A termékének a minősége ettől lesz állandó. A kialakuló kapcsolatok révén a magyar termelőnek vagy az értékesítő szövetkezetnek tudnia kell, hogy kikkel kell a kapcsolatot fölvennie, akiknek itt megtermelik a terméket, és a németországi cég úgy adja el, mintha ők termelték volna. Ez is sok gondot fog fölvetni, de még mindig jobb, mintha a gazdák csak állnának és nem tennének semmit. Az információ értéke meg fog növekedni. Valakinek föl kell vállalnia, hogy az információ-áramlásban segíti a termelőket.

– A tapasztalatok szerint milyen a leendő hallgatók érdeklődése a kar és a szakok iránt?

– Országos viszonylatban az agrár-felsőoktatásba a 2003-2004-es évfolyamra – az előző évhez képest – csak hatvan százaléknyian jelentkeztek. Ezen több okból sem csodálkozhatunk. Csak arról hallhattak, hogy a mezőgazdaságból nem lehet megélni, gondok vannak, sztrájkolnak, munkanélküliség lesz, és csökkenteni kell az agrár-felsőoktatásban a hallgatók létszámát stb. Nyilván ilyen helyre nem jönnek. Ma már a fiatalok nagy része menedzser akar lenni, mert akkor lesz Jaguárja, mobiltelefonja és utazgathat – gondolják. Ugyanakkor nyelvet nem beszélnek. A magyarral pedig nem lehetnek EU-menedzserek. Sokan pedig az agrárképzést azzal azonosítják, hogy szántunk-vetünk, aratunk. Holott már régen nem ez a mezőgazdaság. Természetesen, aki csak a csokoládén látott tehenet, annak meg kell mutatni, hogy a tehén hogy' néz ki. A növénytermesztés ma talajtanból, mikrobiológiából, növényélettanból, agrokémiából és hasonlókból áll. A gazdásznak meg kell ismernie a talajt, az oda illő növényfajtát, annak kezelését, a növény élettani folyamatait, ahhoz, hogy a legkisebb költséggel tudja a legtöbb, kitűnő minőségű terméket előállítani.

– A szűkebb szakmai területén milyen kutatási témával foglalkozik?

– Mikroalgákkal, közelebbről a mikroalgák mezőgazdasági hasznosításával foglalkozom. Ma már biztosan tudjuk, hogy ezek a parányi élőlények növényi hormont termelnek. Emiatt növények kezelésére, azok növekedésének és fejlődésének szabályozására használhatók. Ezen a téren német és cseh kutatókkal működünk együtt. Az is kiderült, hogy bizonyos

növény-patogének ellen hatásosak. Az ideális az, ha mindkét tulajdonsággal bírnak, tehát hormont és védőanyagot is termelnek.

– Mit szólnak ehhez a növényvédőszer-gyártók?

– Nyilván nem örülnek neki, de ez az ő magánügyük. Nekünk az a dolgunk, hogy addig is találjunk megoldást, amíg a géntechnológia körüli vita eldől. Egy másik kutatási irány az algák takarmányozási célra történő alkalmazása. Kísérletek igazolták, hogy például pulykák esetében már kevés alga etetésével is egészségesebbek lesznek, a vérképük jobb és növekszik a súlygyarapodásuk is. Az antibiotikumok kiváltására is használhatónak tűnik az alga. Nálunk található egyébként Európa második legnagyobb algatörzs gyűjteménye is.

– Milyen célokat szolgál az új oktatási centrum?

– Ez a legkényesebb európai igényeknek is megfelelő létesítmény, amely a három határos ország oktatását egyaránt szolgálja, és közös rendezvények megtartását teszi lehetővé. Korszerű előadótermek és számítógépes helyiségek találhatók az épületben.

– Milyen stratégiával igyekszik a kar az érettségiző fiatalok érdeklődését felkelteni?

– Ma egész Európában ez a központi kérdés a felsőoktatásban. A bécsi agrártudományi egyetem a nevét is megváltoztatta, és ma már az alkalmazott élettudományok és a természeti erőforrások egyetemeként hirdeti magát. Ez már régen elkezdődött, ezt szolgálták a korábbi bővítések is az élelmiszer-tudományokkal, a biotechnológiával, a környezetvédelemmel és legújabban a vidékfejlesztéssel. De ha azt mondom, hogy gazdasági agrármérnök, az már sokkal vonzóbbnak hat. A bolognai folyamat végén várhatóan lesz egy mezőgazdasági mérnöki alapképzés, növénytermesztő és állattenyésztő mérnök, élelmiszer-tudományi, gazdasági és vidékfejlesztő agrármérnök és környezetgazdálkodási mérnök. Egy évben 210 hallgatót vehetünk fel, akik a négy-öt szak között választhatnak. Ez számunkra kedvező. Erősítenünk kell a PR-munkát is. Létrehoztuk az Óvári Gazdászok Szövetségét. Tettük ezt mi, nem óváriak az általános dékánhelyettessel (aki szegedi biológus), az oktatási dékánhelyettessel (aki szegedi fizikus), a tudományos dékánhelyettessel (aki a Műegyetemen végzett gépész) és jómagam, aki Gödöllőn végeztem. Szeretnénk, ha ez a szövetség és szakemberklub közreműködne a hallgatók toborzásában is.

Ez a szövetség nem úgy működik, mint egy hagyományos szervezet. A szövetségnek van egy honlapja, ezen találhatók különféle információk, olyanok is, amelyekhez csak a tagok férhetnek hozzá. Várnánk, hogy e-mailen küldjenek üzeneteket, amelyek érdemi tájékoztatást adnak a mezőgazdaság helyzetéről, a látott újdonságokról. Még az oktatásra vonatkozó javaslatokat is szívesen vesszük.

Ausztriában már régebben működik egy végzett agrármérnökökből alakult szövetség, amely Halbturm/Féltoronyban tartotta az egyik összejövetelét, amelyen én is részt vettem. Ennek a legfőbb feladata az, hogy munkát szerezzen a végzett hallgatóknak. Ezt mi is szeretnénk meghonosítani, mert ennél nagyobb vonzerő nincs.

Az oktatási dékánhelyettes félév táján megkérdezi az elsőéveseket egy kérdőív segítségével, hogy miért választották a kart, milyen benyomásokat szereztek. Az idei előzetes adatok szerint sokan azért választottak bennünket, mert a nyílt napunkon reális tájékoztatást kaptak. Reméljük, hogy egyre kevesebben jönnek csak a papírért egyetemre.

– Mi az oka a széltében-hosszában tapasztalható színvonalcsökkenésnek?

– A középiskolai felkészítés nem olyan jó, mint régebben volt. Ez az egyik gond. A másik az, hogy a hallgatói fejkvóta nem engedi meg, hogy nagyobb legyen a szelekció az évek során. Ha egy hallgató kimaradt, akkor 650 ezer forintot elveszítettünk abban az évben. Ma már nem ilyen szoros a kvótarendszer. De azt sem feledhetjük el, hogy mára nagyon sok agrár-felsőoktatási intézmény alakult, amelyekben nagyon nagy számban képeznek szakembereket. A távoktatási rendszer sem a követelmények szintentartását segíti.

– Honnan verbuválódnak a hallgatók?

– Egyre többen jönnek a mi régiónkból. Ma már egy gyereket felsőoktatási intézményben taníttatni úgy, hogy az ország másik végébe utazgat, nem minden szülő számára vállalható.

Fotó: ZZ Fotó & Media

Prof. Dr. Ördög Vince: Létrehoztuk az Óvári gazdászok szövetségét

– Meglepve tapasztaltam, hogy szinte vendéghallgatókként járnak egyetemre...

– Igen. Hétfőn érkeznek és csütörtökön este mennek vissza.

– A mi időnkben szeptemberben „bevonultak" a kollégisták és Karácsonykor mentek először haza.

– Mi is Gödöllőn töltöttük az életünket, és azt tartottuk normálisnak.

– Milyen a kollégiumi ellátottság?

– Jelenleg 540 hallgatót tudunk kollégiumban elhelyezni. A nappali hallgatók létszáma 850 körüli. Tehát aki igényel, az jószerével kap is kollégiumot.

– Gondoltak-e egyéb oktatási formák indítására?

– A távoktatás az agrár-felsőoktatásban nem célravezető. El kell gondolkoznunk azon, hogy indítsunk-e nyári, levelező képzést. A levelezők viszont, dolgoznak és mellette tanulnak. Félévente négy hétvégét itt tölthetnének az egyetemen.

– Mi várható a bolognai folyamattól?

– Jelenleg az öt évre fölvett hallgatókért minden évben kapunk 650 ezer forintot. Ha bevezetik a lineáris képzést, és ezt a folyamatot három év után megszakítjuk, akkor a rendszer megváltozik. A hároméves képzés a főiskolai képzéssel azonos. A minisztérium azt mondhatja, semmi nem indokolja, hogy az egyetemen folyó hároméves képzést másként finanszírozza, mint a főiskolákon. Az ottani normatíva pedig, mintegy a fele az egyetemiének. Ha ez netán így alakulna, az drasztikus változásokat eredményezne. Kérdés az is, hogy a főiskolák milyen diplomát adhatnak ki? Van-e elég minősített oktatójuk? Ha nincs, akkor nem kerülhetnek be a rendszerbe. Tehát nagy változásoknak nézünk elébe, és még nem látjuk, hogy mi fog történni.

– Mivel lehet még elősegíteni a hallgatók „komfortérzését", fokozni az egyetem csáberejét? Mi tehető a kirakatba Magyaróváron?

– Működik egy színvonalas vízisport-telepünk, a kollégium mellett ott a sportcsarnok és a pályák; nem régen ünnepelte a 45 éves fennállását a Gazdász Táncegyüttes, van kórusunk, és a tudományos diákkörök pedig mindenhol működnek. Aki akar, lovagolhat is. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy arra is volt példa, hogy egy jelentkező azért jött ide, mert magával hozhatta a lovát.) Fiatalokról lévén szó, remek éttermek és jó kocsmák is vannak a városban. Rövid idő múlva pedig a hallgatóink „határátlépés nélkül" könnyedén átmehetnek Bécsbe vagy Pozsonyba.

– Hogy alakultak a felvételi pontszámok?

– Ha valahol az egyik évben túlzottan magasak voltak a pontszámok, akkor a következő évben a jelentkezők elkerülték azt az egyetemet. Ha ezek után csökkent a pontszám, akkor ismét többen jelentkeztek.

– Már itt is működik a piac.

– Pontosan. De tulajdonképpen már nincs is felvételi. Az érettségivel hozott pontok döntenek. Ezért mi nem vagyunk szégyenlősek, és azt mondjuk, hogy a minimális pontszámmal – hetvenkét ponttal – is hajlandóak vagyunk valakit fölvenni. De sokszor nem ezen múlik, hogy milyen szakember lesz belőle. Sok függ attól, hogy valaki honnan jön: erős gimnáziumból kevés ponttal vagy gyengébből sokkal.

Zétényi Zoltán

Prof. Dr. Ördög Vince dékán beszédének részlete a kar 185 éves fennállásának ünnepén

„Az Akadémia és a mezőgazdasági kutatóhálózat a századfordulón Magyaróvárt a mezőgazdasági oktatás és kutatás fellegvárává tette. A közel két évszázados történelmi múlt miatt, így nem véletlen, hogy a mezőgazdaság-tudomány jeles magyar tudósai közül sokan Óváron tanítottak, vagy óvári kötődésűek voltak, és az sem, hogy a különböző mezőgazdasági szakterületek első szakmai művei is Magyaróváron íródtak. A régmúlt mellett büszkék vagyunk Karunk utóbbi 10 évének a történetére is. Mosonmagyaróvár szerepét jelzi a magyar agrárium alakításában az, hogy két minisztert is adott az országnak, dr. Gergátz Elemért és dr. Nagy Frigyest.

A történetírókkal szemben mi magunk általában két szakaszra osztjuk a Kar történetét: az 1970 előttire, amikor a Kar – összesen 152 évig – önálló intézményként működött, és az ezt követő időszakra, amikor egyetemi integrációban, sőt több integrációban vett részt. 1970-ben a Keszthelyi Karral együtt alkotta a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemet. 1989-ben a kaposvári kar csatlakozásával létrejött a Pannon Agrártudományi Egyetem. A legújabb integráció 2000. január 1-én indult, amikor a jelenlegi 3 egyetemi és 3 főiskolai kar mellett Karunk a Nyugat-Magyarországi Egyetem részeként működik tovább. Mondhatnánk, hogy az első két integrációban részt vevő intézmények megérezték a jövő szelét, de tudjuk, hogy valójában más volt akkor az integráció oka. Mindazonáltal a Pannon Agrártudományi Egyetemen belül a szakmai integráció kiválóan működött, a közös költségek pedig a Karok költségvetésének csupán a 2 %-át tették ki.

Az évfordulók kapcsán mindig visszatérő téma az elsőség kérdése. Az európai gazdasági felsőbb tanintézetek között az alapítási sorrendiséget teljes biztonsággal megállapítani ma nagyon nehéz. Mindazonáltal nagy valószínűséggel állíthatjuk, hogy Magyaróvár ma a legrégibb európai működő felsőbb gazdasági tanintézet, mintegy két héttel megelőzve a hohenheimi intézetet. Akárhogy is van, a lényeg nem az elsőség, hanem az, hogy az intézmény mindenkori vezetői és munkatársai 185 éven át mindig alkalmazkodtak a környezeti kihívásokhoz és ezzel biztosították az intézmény fennmaradását és fejlődését.

Kérdés, hogy meríthetünk-e gondolatokat, tanulhatunk-e a történelmi múltból, illetve, mi az amit ma egészen másként kell tennünk? Mindenekelőtt vissza kell állítanunk az intézmény nemzetköziségét, vagyis be kell vezetni az idegen nyelvű – ma már nem a német, hanem az angol nyelvű – képzést. Az EU pályázatok adta lehetőségek kihasználásával (pl. az ERASMUS MUNDOS) nemzetközi együttműködés keretében részt kell vennünk közös képzések indításában, készneknek kell lennünk külföldi hallgatók fogadására. Ennek előfeltétele a fiatalítás, valamint a nyelvoktatás és az informatikai képzés erősítése, amit az utóbbi 3-4 évben megtettünk.

Az EU-csatlakozást követően megnyíló határok révén ki kell használnunk a földrajzi fekvésünkből adódó lehetőségeket. Csupán közös szándék és döntés kérdése a kölcsönös érdekeltségen alapuló bécsi és nyitrai együttműködés.

Az európai munkaerőpiac igényeinek megfelelő speciális képzési irányok kialakításán dolgozunk. Ezt szolgálják egyebek között a környezetgazdálkodási szak és a vidékfejlesztési szak indítására vonatkozó tetteink és terveink, valamint a csaknem két tucatnyi szakirányunk indítása.

A kutatásalapú oktatás érdekében az utóbbi 10 évben felgyorsult Karunkon az új laborok kialakításának és új műszerek vásárlásának az üteme. Az Élelmiszertudományi Intézet minden igényt kielégítő műszerei révén már 1996-ban EU-akkreditációt szerzett. Éves kutatási árbevételünk mintegy 200-250 millió forint, amelynek közel a felét fejlesztésre fordítjuk. Ezzel egyre inkább adottak a kutatás és kísérletezés, valamint két doktori iskolánk működésének a korszerű feltételei.

Cserháti professzor szavait megfogadva hirdetjük, hogy a mezőgazdaság, a gazdálkodás ma már nem szántás-vetés-aratás, hanem tudomány, ami magában foglalja a talajtant, a növénytant, növényélettant, mikrobiológiát, az ökonómiát és még sokféle diszciplínát. Ha sikerül elfogadtatnunk a társadalommal, köztük is elsősorban a fiatalokkal, hogy a mezőgazdaság-tudományokra konvertálható tudást nyújtó interdiszciplináris tudományként tekintsenek, akkor már sokat tettünk az agrár-felsőoktatás tekintélyének a visszaszerzéséért.

A gyakorlati képzés terén új utakon kell járnunk. A 185 évvel ezelőtti lehetőség, a 90 ezer hektáros nagybirtok már nem áll az oktatás rendelkezésére. A Lajta-Hansági Részvénytársaság, mint nagyüzem segítségét élvezzük ugyan, sőt saját 400 hektáros tangazdaságunk is működik – hála az OM és az FVM között létrejött megállapodásnak, amely anyagilag jelentősen hozzájárul a tangazdaságok fejlesztéséhez és működéséhez – , de még ez is kevés. Létre kellett hoznunk a mintagazdaságok körét, amelyek a mezőgazdaság különböző ágazataira specializált korszerű és gazdaságos termelést folytatnak és hajlandók hallgatóinkat fogadni. Legfontosabb törekvésünk mindemellett az, hogy hallgatóink az ötéves tanulmányi idejük alatt legalább féléves-egyéves külföldi, úgynevezett farmgyakorlatra mehessenek. Ezzel külföldi tapasztalatot szereznek, ugyanakkor idegen nyelvet is tanulnak. Jelenleg hallgatóinknak mintegy harmada-fele él, ill. élhet ezzel a lehetőséggel.

Meggyőződésünk, hogy a jövőben a régió oktatási, kutatási és kulturális életébe egyre jobban be tudunk kapcsolódni. 1818-ban a tanintézet régiós feladatok ellátására jött létre. Ma magasabb szinten ugyanerre törekszünk.

Örömmel és büszkén emlékezünk a történelmi múlt eredményeire, intézményt alapító és formáló személyiségeire, mert erőt merítünk belőle, mert ilyen alkalmakkor találkozhatunk a társintézményekből érkező vezetőkkel, professzorokkal, kollégákkal, nem utolsó sorban az Óvári Gazdászok idén alakult Szövetségének az Alma Matert odaadóan támogató tagjaival. 185 év eseményei közül a legfontosabbak önkényes kiválasztása és összefoglalása azonban 10 percben nehéz feladat. A Kar vezetése nevében köszönöm a támogatóinknak a szakmai, erkölcsi és anyagi segítséget, amellyel hozzájárultak Karunk elismertségének és tekintélyének a növeléséhez.

Köszönöm Karunk oktatóinak, kutatóinak és minden munkatársának a 175-éves évfordulót követő évtizedben végzett áldozatkész munkáját. Kérem, hogy a jövőben is megértéssel fogadják a gyorsan változó világunk által elvárt belső változtatások szükségességét, hogy folyamatos megújulással annakidején a 200. évfordulót is büszkén és sikeresen ünnepelhessük. Köszönöm megtisztelő figyelmüket!"

Az Alma Mater ősi épülete

Magasra tette a mércét

A 80 esztendős Kovács Sándort köszöntjük

Egy senecai mondás szerint az idő végtelen gyorsan száguld, és ez akkor tűnik fel leginkább, ha a múltba tekintünk. Gróf Széchenyi István azt mondta, hogy „az emberi gyengeség a múltat s régit mindig nagyobb fénybe szokta állítani, mint a jelent és a jövendőt".

A 80 esztendős Kovács Sándor köszöntésekor csupán néhány fontos adatot, eseményt emelek ki az ünnepelt fél évszázados művészi, pedagógiai munkájából, mert elkerülni szándékozom az egyoldalúságot, a múltat s régit mindig nagyobb fénybe állító emberi gyengeséget.

Életének, tevékenységének egyes szeleteiről már 1982 augusztusában írtak egy vele készített beszélgetés során (Szenvedélye a régi zene). Éppen 75. születésnapján (1998.december 16.) Nagy Márta tollából jelent meg a Kisalföldben az az interjú „A szeretet karnagya" címmel, aminek befejező mondata akár ars poeticája lehetne az idős mesternek: Mindig a „tiszta forrás" vizét meregettem, hogy másoknak is juttathassak belőle.

Dessewffy-Horváth Marietta soproniakról szóló, 2002-ben kiadott könyvében (122.-123.o.) Kovács Sándor is helyet kapott, magáról és munkájáról beszélhetett. Legutóbb, december 27-én, a megyei napilap Horváth Ferenc fényképes írását tette közzé, címe: Zenével hódított Európa-szerte.

A II.világháború utáni években még Eszterházának nevezték a mai Fertődöt, Kovács Sándor gazdag életpályájának kiindulópontját. „A pályám Fertődön kezdődött, talán Haydn szelleme hatott rám" – fogalmazott 1998-ban. „Az 1940-es évek második felében valójában itt kezdődött zenei pályafutásom, miután Süttörből áthelyeztek a Fertődön újonnan megnyílt körzeti általános iskolához" – erősítette meg másutt. (Az ottani, Porpáczy Aladár vezette kertészeti középiskolában szintén úttörő munkát végzett.)

1950-ben Sopronba került. Az Orsolya-téri általános iskola kórusával, majd a Soproni Ruhagyár énekkarával megyeszerte, olykor megyénk határain túl is, megalapozta kórusvezetői hírnevét.

1960. tavaszától, 13 esztendőn át, „utazó karnagyként" ismét Fertődhöz kötötte művész-életének szálait a Haydn Kórus élén. Hóban, fagyban, sárban, esőben egyforma lelkesedéssel járt ki Sopronból a próbákat megtartani. Új kórusa karnagyaként – a nagyméretű ének-zenekari művek mellett – elsősorban a madrigáléneklés finomságainak elsajátítását, J. Haydn szellemének ápolását tűzte célul maga és együttese elé. Szívesen válogatott különféle stíluskorszakok vokális muzsikájából. Szerette az olyasféle változatosságot, ami a tartalmas szépérzéket fejlesztő szórakozás mellett szakmai szempontokból is előbbre vitte együttesét. Műsorait mindenkor nagy műgonddal állította össze Clemens non Papa-tól a kései romantikusokig, vagy a XX. századi magyar mesterekig. A gondos kidolgozásnak úgyszintén mestere volt. Nem törekedett öncélú, különleges hatásokra; a zene alkotójának és a kor szellemének ábrázolását tartotta szem előtt. Fontos volt számára mind a választékos repertoár, mind a szólamok kiegyenlítettsége, tisztasága, az énekkar szövegmondása, zeneformálása, stílusos intonálása. Ez természetesen – műkedvelő falusi együttesről lévén szó – nem ment egyik napról a másikra. Ám Kovács Sándor magasra tette a mércét, aminek következtében művészi munkájának termőfája – nem egyszer, nem kétszer kemény próbák árán – évről évre szebb, érettebb gyümölcsöket termett. Szívós, kitartó tevékenysége évről évre magasan kamatozott a Haydn Kórus fellépéseiin, mindig szebb példáját adta az együttes, hogyan kell szépen, sokszínűen énekelni. Az itthoni s a külhoni partnerkapcsolatok ugyancsak a magas szintű kórusmunkát bizonyították.

Az ünnepelt karnagy

„Nem hiúságból próbálunk igényes műveket, hanem belső szükséglete ez a kórusnak" – nyilatkozott a karnagy. „Csak azt a művet adhatja elő élményként a kórus, amely benne is élményt keltett".

„A fegyelem, az összpontosítás és a kitűnő hangzás a fertődi kórus erénye, s számunkra szinte érthetetlen, ahogy ez a falusi kórus egyformán otthon van minden stílusban, akár renaissance, barokk, romantikus vagy modern művet ad elő" – vélekedett 1967-ben Ulrich Marchardt berlini karnagy.

„Közben a (soproni) Zeneiskola igazgatója, Horváth József (...), évekig figyelemmel kísérve és elismerve zenei tevékenységeimet a Zeneiskola igazgató-helyettesi állását ajánlotta fel számomra. Új munkakör, új kihívások! Természetesen örömmel vállaltam. Szolfézst és zeneirodalmat tanítottam." (Magamról, munkámról, 2002.)

1967-ben szolfézs-csoportjaiból lelkes kis együttest szervezett Kovács Sándor, a tettre kész igazgatóhelyettes, a türelmes, következetes zenepedagógus. Ez a kis társaság lett a magja a később kibontakozó, a város által támogatott leánykarnak, majd a Liszt Ferenc nevét viselő női karnak. (Utóbbit 1993-ig vezette, kimagasló hazai és külföldi kulturális teljesítményeket produkálva.)

Az ötvenes évek végén Az évszakok című Haydn-oratóriummal aratott többször sikert a Haydn Kórus, neves szólisták, társkórus, zenekar közreműködésével; a hatvanas évek végén a híres B-dúr (Harmónia) mise előadásaival. „Ma is tisztelettel adózom egykori dalostársaimnak kitartásukért, szorgalmukért" – írta Kovács Sándor, akit a hozzá ragaszkodó, őt tisztelő dalostársak – kedves gesztusként – finom művű „töviskoszorúval" ajándékoztak meg, emlékeztetvén a nevezett nehéz Haydn-mise betanításának keserves" útjára.

Részt vett a Kórusok Országos Tanácsa (KÓTA) munkájában, kiemelkedő teljesítményeket nyújtott fertődi és soproni kórusával, 1970 táján a soproni Állami Zeneiskola megbízott igazgatójaként dolgozott. Kivette részét az Éneklő Ifjúság eseményeiből, a fertődi Országos Ifjúsági Zenei Tábor előkészítéséből, szervezéséből, lebonyolításából, a Fertődi Zenei Napokból, tekintélyes részt vállalt a helyi hagyományok kutatásából, gondozásából (Rauch, Haydn, Liszt), rendszeresen fellépett együtteseivel a Magyar Rádió Kóruspódium című seregszemlélén („rendkívül magas színvonalon előadott változatos és igényes" műsorokkal). Énekkarai Kiváló Együttes címeket szereztek, a Liszt Ferenc Női Kar még ennél is magasabbat: „Hangversenykórus" minősítést (az akkoriban érvényes minősítési fokozatokon túl).

A hetvenes évek elejétől a Soproni Óvónőképző Intézetben dolgozott Sopron város, és a helyi zenekultúra javára; 1989. január 1-jétől innen ment nyugdíjba, az ének-zenei szakcsoport vezetőjeként.

Számos kitüntetés birtokosa, de az „igazi" még várat magára.

Mostanság pedig – írta 2001. novemberében – „a múlt sokszínű zenei emlékeiből" él.

Az „önmaga iránti igény" mindenkor megóvta attól, hogy „kritikai érzékét elaltatva az önelégültség útvesztőjébe tévedjen". Fölfelé ívelő pályáján az igényesség volt a motor, a hajtóerő, s ebben ő, a muzsika „kiemelkedő képességű kimunkálója", minden helyzetben, társakat, támogató barátokat talált. Emberi, művészi mértékletességének köszönhetően tartalmas, szép öregkort nyert a Teremtőtől.

Tartsa meg egészségben, családja körében sokáig!

Nagy Alpár

Kovács Sándor vezényel

Giczy János és Alpárné Szála Erzsébet főigazgató asszony

A Giczy-jelenség

Szokolay Sándor, Kossuth-díjas zeneszerző megnyitóbeszéde (Elhangzott a 70 esztendős Giczy János kiállításán a Körmendi Galériában)

Kevés híján 10-éve élek Sopronban. Túl a 60-on váltottam lakóhelyet. Memóriám már túl volt a fénykorán! Aggódva figyeltem magamat: hogyan sikerülhet a sok új-helyzet és sok új-arc közt eligazodnom? A sors ajándékának tekintettem, hogy Sopron megajándékozott néhány olyan személyiséggel, akik első látásra megjegyezhetők és senkivel össze nem téveszthetők!

Ilyen jelenség Giczy János, aki audio-vizuális módon egyéni karakterű. „Nagy-derék-ember", – mondanák rá szülőföldemen, de mégsem téveszthető össze a legendás hírű soproni kosárlabda csapat veteránjaival, – mert már a külső megjelenés is művészt sejtet ...

Gizcy-jelenségnek ez csak az egyik része. – Az auditív-habitus nem kevésbé fontos. Zenész – füleimnek is zene az a gyönyörűséges Sopron megyei-dialektus, amit „magas művészi körökben" – őszinte sajnálatomra, – rajta kívül senki sem beszél! – Feleségem azért hallgatja ezt különös gyönyörűséggel, mert hajszálpontosan e nyelvet beszélte rég elhunyt szeretett nagymamája! A KÖZÖS-NYELV magyarázata egyszerű, – egy térképről már régen eltűnt apró, immáron „utcanévvé" zsugorodott Sopron megyei falu – ALSZOPOR!

Egy idővel-dacoló, jelentéktelennek tűnő „leszármazottak" és elszármazottak emlékezetéből azonban kitörölhetetlen emlék a szülőföld! Giczy János földjéből kinőtt őstehetsége gyökereivel szorosan kapaszkodik immáron „nem-létező falujához" – annak emlékeiben még mindig-élő tradícióhoz! Ezt a világot őrzi lelkében és közvetíti művészetével, próbálja felerősíteni, átlényegíteni, mint legfontosabbat! Nem véletlen, hogy a művész számára ezen legfontosabb téma köré csoportosul a kiállítás teljes anyaga mintegy „sorozatot képezve!"

Giczy János „saját útjához" ragaszkodó művészi emelkedőjének kapaszkodóin baktat rendületlenül. Erről belső bizonyosságom az, hogy munkáin addig dolgozik, részleteiben és összefüggéseiben is: amíg talányaitól megszabadul! Ilyenkor látom arcán a visszafogott bölcsmosolyt! Üzenete úgy lényegre törő, hogy közben nem fél a metaforikus-átváltozásoktól sem. – Képei „túllátnak" önmagukon. – S épp ez készteti a nézőt töprengésre. Az élet alapvető szentségéhez közelít dogmatika-mentes szabadságával... Mintha a szakrális és profán-elemek ötvözése is ettől válna örömével!

Az ünnepelt és a torta

29 képe itt szinte sorozattá válva festi meg egész festői világát! Formaalkotó és uralkodó elem ebben a „hármas szárnyas-oltárok" változó vezérmotivikája. Az ősi „bibliai-képeket" nem archaizálja, hanem a homályos jövőnkbe vetíti! Mindjárt a sor elején: „Eljött érte a felhőbe öltözött asszony". A „Hírhozók" is egyszerre kutatnak a múltban és a jövőben...Ide sorolható a „Sebesült" is, aki pietásan, átlényegítően hat. Nem mondandója a bibliás igeszöveg, hanem a képek „átszövő-eleme!" Valamiféle „Stációkat" is megközelítő sorozatszerűség nyalábolja össze az „újragondoló" Giczy világát... Golgotája is kereszt-változataival üzenetértékű. De minden didaktikusságot kerül. A templomi és világi áhítatot közelíti hozzánk – célzatosság nélkül. De menti az ember gyérülő szótárát...

Németh László mondása jut eszembe „az ember annyit ér amennyit érezni tud!" Jánoshoz közel áll a Vásárhelyi-iskola. Bizonyosan ezen keresztül a mi Németh Lászlónk is. De ezek csak sejtéseim. Pihentető a kiállításon az ezzel rokon egy paravánon jelenlévő Hat Aquarell. Vagy a Festő a Műértővel. Egy-egy kis epigrammás-fintorral... A természet is indirekten oldja a kiállítás katartikus-súlyát. Igen!

Szokolay Sándor köszöntője

Giczy János új harmóniára törekszik. Mintha az ő lelke is „békébe-oldódó" irányt venne. Giczy János a maga útját-járó szerény művész a közeli napokban különös dolgot készül művelni. Utánozni fog engem és felhagyván a szerénységgel: „hetvenkedni kezd!"

Ady verssora a Te festői-poézisedhez is illik: „Az Isten van valamiként minden gondolatnak alján!"– Jókedviben adjon áldást és igaz ihletet további életedre a Teremtő!

Hölgyeim és Uraim! Ünnep közeledik! A külső talmi-csillogás helyett kívánom, hogy találkozzanak a Világ Világosságával,– ami csak a szívünkkel látható. Legyen megszentelt a karácsonyuk! Az elkövetkezendő új esztendőre, pedig adjon az Isten minden jó soproninak határtalan boldogságot!

Köszönöm, hogy meghallgattak.

AJÁNLÓ

A VÉRZŐ LILIOM

Az október 17-19. között lezajlott III. Győri Könyvszalon kínálatának egyik különleges műve volt Lanczendorfer Zsuzsanna és Gülch Csaba A vérző liliom című kötete. Nem mindennapi szellemi találkozás példája ez az ikeralkotás. Az ATF Kar jelenlegi oktatója (etnográfus) és egykori diákja (újságíró, költő) lélekemelő együtt munkálkodásának, valamint a tudományos kutatás tárgyias világának és a költészet lírai magasságának szimbiózisa a mű. Lanczendorfer Zsuzsanna szigorú alapossággal térképezte fel Dely Mári balladájának tragikus hátterét, beágyazva anyagát az új stílusú balladakutatás folyamatába. Sokéves terepmunka és könyvtári, levéltári kutatás gyümölcse érett be a kötettel. A Dunába veszejtett leány szájhagyományban máig élő esete ihlette meg Gülch Csabát, aki monodrámában mutatta fel gyönyörű példáját az ártatlanul meggyilkolt, „liliom-tisztaságú" leány történetének. A csaknem egy évszázaddal ezelőtt először lejegyzett Dely Mári-ballada karizmatikus hatásának bizonyítéka az is, hogy a belőle készült monodrámához Lukácsné Honfi Bea a Csutora néptáncegyüttes közreműködésével koreográfiát készített. A vérző liliomnak több sikeres bemutatója volt. Karunk részéről Barsi Ernő néprajztudós méltatta az alkotókat mint tanítványait, és emelte ki az írások értékeit.

Donde esta el Camino?

El Camino (Az Út) 750 km-en mindig pontosan nyugat felé halad Spanyolország északi részén, a Pireneusoktól majdnem az óceánig. Ezen haladtak már 1200 éve az Európa minden országából érkező zarándokok Santiago de Compostelába, Szent Jakab sírjához. Egy ilyen zarándoklat Erdélyből vagy például Hollandiából közel másfél évig tartott a nagy időkben, 900 és 1500 között. Utak, hidak, templomok, kórházak és szálláshelyek épültek az útvonalon, nagyon sok máig megmaradt belőlük. Húsz évvel ezelőtt a gondolatot, majd fokozatosan az utakat és a szálláshelyeket is fölújították, így ma egy jól követhető, biztonságos és páratlanul szép, kulturális és természeti értékekben gazdag, meditációra is alkalmas út vezet a régi nyomvonalon. Ezen a nyáron végiggyalogoltam az úton. Jó szívvel ajánlom mindenkinek, szeretnék hozzá kedvet csinálni.

Az Út kezdete, Roncesvalles a francia határ mellett van. Innen mindössze 50 km a bikafuttatásról híres Pamplona, ezért érkezésem úgy időzítettem, hogy a fiesta utolsó három napján, július 12-14-én a városban lehessek. A bikák kicsik és rendkívül gyorsan elhaladnak az utca szélén, palánk mögött bámészkodó turista előtt, a napi kétszeri bikaviadalt meg elkerültem, mert természetem ellen való.

A pamplonai San Fermin ünnep ettől függetlenül lenyűgöző élmény. Az óriás bábok vonulásai: vannak köztük a valamikori megszálló arabok illetve franciák katonaruhájába öltöztetett figurák, akik szivacsbuzogánnyal kergetik a gyerekeket és ha utolérik, jót rájuk csapnak. Népzene, néptánc. Négylyukú, oktáv-váltó nélküli, egykezes síppal és apró dobbal: egyszemélyes zenekar, egyúttal táncmester. És 200 ember táncol. Éjfél előtt szép tűzijáték, napközben minden, ami a jókedvhez szükséges. Ilyen máshol is van. Az viszont egyedülálló, hogy 60-70 ezer ember hófehérbe öltözik, piros sállal, kendővel, hölgyek piros övvel és cipővel. Nincs köztük merev-részeg, garázda, másságával tüntető, drogos. Mivel az időmbe belefért, a másik két valamikori királyi székhelyen: Burgosban és Leonban is eltöltöttem 1-2 napot. A Caminohoz nem is illene az „erőltetett menet".

Puenta la Reina, magyarul Királynő Híd, így hívják a települést is. Valóban ilyen szép, tükörképével együtt lebeg a hegyek és az ősi város előterében. Tény, hogy 1035-ben már ezen át mentek a zarándokok Santiago felé. Szívesen bemutatnék egy másik hidat is, a Leon közelében levő Obrigo-hidat. Ezt sajnos nem tudtam fényképezni, mert este haladtam át a városkán. Hossza 240 méter és több kanyarral, töréssel vezet át egy nyáron kiszáradó patakmedren. Két lovasnak már gond lehetett kikerülni rajta egymást, olyan keskeny. A valamikori zarándokvándorlás nagyságára jellemző történet: az 1400-as évek közepén Leonban egy fiatal nemes lovag heveny szerelmi bánatot kezdett érezni, amire megítélése szerint csak „300 lándzsa törése" hozhatott gyógyulást. Kilenc kollégájával, tehát tízen megszállták az Obrigo-híd keleti, érkezési oldalát és 30 napon át az arra jövő lovagokat küzdelemre, tornára hívták ki. Egyszerűbben szólva beléjük kötöttek. Az eredmény: 30 napon át minden nap, mind a tizüknek akadt (német, francia, olasz...) ellenfele, a 300 összecsapásban a vesztes lándzsája eltöretett, a szerelmi bánat enyhült. A végén együtt elvonultak a 280 km-re levő Santiagoba, és egy máig látható arany karperecet ajándékoztak a templomnak.

Az egyetlen fölösleges holmim: vittem magammal egy 20 dekás zsebrádiót, hogy majd zenét és spanyol beszédet hallgassak a hosszú úton. Zene nincs az adókon, legföljebb felében-harmadában lejátszott amerikai slágerek. A szöveg kizárólag sportról és politikáról szól.

Az egyetlen csalódásom: Navarra tartomány közepén van Irache kolostora. Valamikor 800 körül épült és ezer évvel később Don Carlos mozgalmának szellemi központja volt. Innen már csak egy szabadon hozzáférhető borkút hiányzott, amit tíz éve a környék nagy borkombinátja meg is épített. Két csap – a másikat ritkán használják, mert víz folyik belőle – egy kedves ajánlótábla a zarándokoknak, benne van minden prospektusban. Testben és lélekben fölkészülve érkeztem a helyszínre, este 10 után, hogy a konkurenciát is kijátsszam. Valóban senki sem volt ott, viszont a bor sem jelent meg. Alig észrevehetően szivárgott. Mielőtt még nagyon sajnálna a kedves olvasó: A baloldali kagylóból egy csap nyúlik ki, arra fölkötve a literes flakonom. Majd egy órás nyugodt vacsora a varázslatos spanyol éjszakában és máris 6 dl félédes vörös gyűlt össze benne. Megérte.

Az Úton pecsételő füzetet (kredensziál) kérhet az ember, amit a szálláshelyeken, templomokban, ezek híján vendéglőkben lepecsételnek. Nagyon szép gyűjteményem van, két füzetben majd 80 különböző színű, szép formájú pecsét. Ezt bemutatva Santiagoban emléklapot adnak a teljesítésről. A statisztika kedvéért egy kérdőíven szerepel, hogy milyen indíttatásból jöttünk: vallási, kulturális, turisztikai, sport, egyéb. Én az elsőt ikszeltem be, ennek nyoma sehol nem marad, a szeretetteljes fogadtatás ettől független.

Egy kis tréfa: a spanyoloknak 3-4 hosszú tagból álló terjedelmes neve van. Ha ott a füzetbe, de főleg az emléklapba beíratnám például, hogy Kő Pál és semmi több, nagy értetlenséget váltana ki a vendéglátóból. Hogy ezt elkerüljem, előre megfontolt szándékkal dr. Csóka Géza Ezredes névre töltöttem ki a füzetem. Amikor egy ősi templom hangulatos irodájában a plébános úr lepecsételte, aláírta hármunk füzetét, körbenéztem, elméláztam egy kicsit. Fölállt, mosolyogva könnyedén meghajolt és egy füzetet előrenyújtva azt mondta: eszredesz. Én is mosolyogtam. Erre megint mondja: eszredesz – és én rájöttem, hogy ez az én nevem!

Az étkezésről: nagyobb településen nem gond. A nagy szupermarketekben meghökkentően olcsón vásárolhatunk alap élelmiszereket: 25 dkg-os bagett 100 Ft, egy kg rizs 130 Ft, 1 kg mortadella 650 Ft, 10 dkg olajbogyó 150 Ft, 1 l tej 130 Ft, 1kg gyümölcsíz 250 Ft, zacskós leves 100 Ft, 1 kg gépsonka 1200 Ft, 33 cl dobozos sör 50 Ft, 1 l dobozos bor 130 Ft, 1 tojás 20 Ft. Minden sajnos kétszerese, esetleg még több, ha kis faluban vásárol az ember. Már sok helyen üzlet sincs. A szálláshelyek mellett működő vendéglátóhelyeken egy vacsora 5-7 Euro.

Nagy szerencsém volt, mint minden mással: Finisterre (szó szerint: Világvége) városával is. Ez volt az ismert világ legnyugatibb pontja, vége, itt lehetett az Óperenciás tengerbe lógatni a lábat. Feltételezés szerint itt szállt

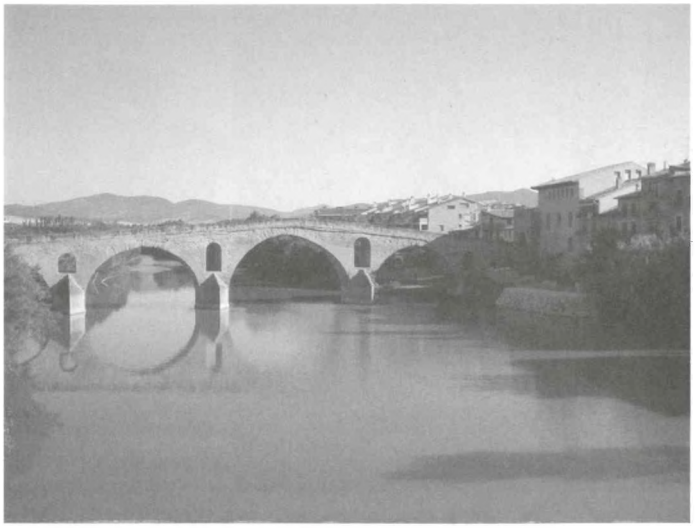

Puenta la Reina, a Királynő Híd

A vállalkozás fontosabb mutatói

A gyaloglással töltött napok száma: 29. Felszerelésem súlya: kb. 10 kg, benne sátor, hálózsák, bakancs súlyom alakulása: 79 kg-ról 75-re. Utazási költségek: autóbusszal Barcelonába és vissza: 26 ezer Ft, Barcelona-Pamplona: 7 ezer Ft, Santiago-Finisterre menettérti: 4 ezer Ft, Santiago-Barcelona 16 ezer Ft. Közlekedésre tehát 53 ezer Ft. Szállás: az önkormányzati refugió 1,80-3 Euró, az egyházi, vagy a Máltaiaknál „donativo", tehát a perselybe teszünk önkéntes alapon. Egyéb helyen 5-6 Euró. Sátorozni ezek udvarán vagy bárhol lehet.

Ajánlott és nem ajánlott irodalom: Be kell szerezni spanyol kiadású útleírást! Magyarul: Szentirmai József: Spanyolország; Anderle Ádám: Spanyolország története. Nehogy pénzt adjon az amerikai színésznő könyvéért (Shirley M.), aki ugyan végigment a Caminon, de az egészet a szorongató újságírók – vicsorgó pásztorkutyák – Skóciai Szt. Jánossal folytatott lelki beszélgetései – a mór kalifa háremében töltött képzelt szép órák négyszögébe helyezte. Tupírozott feszítettség. Az égvilágon semmit sem tud meg Cellár Katalin könyvéből (A Szent Jakab Út). Interneten pedig keresse a camino-t!

Buen camino, Peregrino!

A képen Burgos katedrálisának egyik kápolnája látható.

partra Jakab apostol, amikor Hispániába jött téríteni. Elragadó kis halászváros egy aréna-szerű hegyoldalon, kifli alakban keletnek visszahajló félszigetet végén. Magasan a város fölött, a hegyoldalon foglaltam lőállást, már első este az öböl túloldalán levő falvakban szép tűzijáték fogadott. A spanyolok szeretik a tűzijátékot, sokat rendeznek, értenek hozzá. Reggel az óceánról begyűrűzött a pára a víz színén, a hegyoldalon viszont tűzött a nap. Megtévesztésig olyan helyzet, mint amikor repülőn a felhőszint fölé emelkedünk.

Dr. Csóka Géza

Győr szerelmese

Pernesz Gyula „A kultúra és Győr szerelmese" című posztumusz kötetéről

A II. Győri Könyvszalonra jelent meg 2002 őszén a Győr Városi Könyvtár kiadásában Pernesz Gyula „A kultúra és Győr szerelmese" című kötete, mely a tanár, színház- és megyei könyvtárigazgató szerző hátrahagyott írásait, beszédeit, levelezéseit adja közre. A reprezentatív kötetet Vermesné Pernesz Marianna főiskolai adjunktus, a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kara Társadalomismereti és Közművelődési Tanszékének oktatója szerkesztette és látta el bevezetővel. A könyvet dr. Barsi Ernő nyugalmazott főiskolai tanár lektorálta, ő írta az előszót is. Az tartalomhoz méltó borító Borbély Károly festőművész, tanszékvezető főiskolai docens munkáját dicséri.

Az előszóból idézve dr. Barsi Ernő szavait: „A "hallott" előadások, ha hagytak is nyomot a hallgatókban, mégis idővel elmosódtak emlékezetükben, s különben is alkalmakkint csak egy-egy részletét mutatták Pernesz Gyula hihetetlen sokoldalú egyéniségének. De így együtt látva, olvasva a megmaradt és a kedves leánya által összegyűjtött, kitűnően elrendezett, írásba foglalt beszédeit, gondolatait, papíron megörökített hatalmas tudásanyagát, veszi észre az ember igazi értéküket, utódokat is gazdagító örökség-voltukat."

A kötetben szereplő helytörténeti témájú írások között olvashatunk többek között az egyetlen számot megért győri folyóiratról, a Revue-ről, tallózhatunk „Kossuth Hírlapjá"-ban, megismerhetjük a győri vár történetét; neves személyiségekre emlékezhetünk a győri arckép-vázlatokról, eseményekről szóló tanulmányban. A megfiatalodó „Városháza" történetéről is megtudhatunk érdekes részleteket.

Az irodalmi vonatkozású írások közül kiemeljük a Győrrel kapcsolatosakat, melyek közül meg kell említenünk a „Kötetben meg nem jelent, Győrnek írott Krúdy-novella" címűt, a „Petőfi és Győr" kapcsolatáról szóló terjedelmes tanulmányt. A további írások is irodalmunk jeles alakjainak győri kapcsolódásairól szólnak. Például a „Gárdonyi Géza Győrött", az „Így írt ezernyolcszáz-negyvennyolcban egy győri lap a Tigris és hiénáról", vagy „Ady Endre, a győri újságíró".

A következőkben színházi kritikákat, színházzal kapcsolatos írásokat olvashatunk. Például „Kocsma a határon" címmel Maupassant bemutatóról a Kisfaludy Színházban, majd a „Leánynéző" figuráiról, ezen kívül „A súgó búcsúja"-ról, majd vallomást a színház és a könyvtár kapcsolatáról.

A könyvtárral foglalkozó fejezetben többek között a könyvtár értékes anyagaival ismerkedhetünk meg, például „Istvánffy Miklós: A magyar nép történetéből", „Thuróczy János: Magyar Krónika", valamint „Szenczi Molnár Albert: Dictionarium" című műveivel. „A 700 éves Győr és a Kisfaludy Károly Könyvtár", és a „Győri Olvasó Társaság – 1838" című írások szintén fontos művelődéstörténeti forrásul szolgálnak. Az Ecker-naplóhoz írt tájékoztatót is közli a kötet, valamint a Dsida Jenő emlékkiállításról is beszámol a szerző. "Levéltárban és könyvtárban" címmel nekrológot olvashatunk Pernesz Gyula elődjéről, dr. Bay Ferencről, akihez atyai barátság fűzte haláláig.

A kulturális rendezvényekhez kapcsolódó írások közül az 1971-es Ünnepi könyvhétre írt köszöntőt, „A magyar nyelv hete" előadásairól Győr-Sopron megyében" címűt, valamint a X. Győri Nyár köszöntőjét említjük meg 1975-ből. Érdekesség a „Mind a kilenc" című tudósítás, mely egy 1965-ös rádiós vetélkedőről tájékoztat, amikor Győr városa Kapfenberggel mérte össze tudását, s mely vetélkedő zsűrije Bécsben volt. A győriek válaszait Vitrai Tamás tolmácsolta.

A szépirodalmi írások között a „Naplójegyzetek a hadifogságból" címűben a 24 évesen kézzel írt napló soraiban elevenedik meg a múlt, s egy fiatalember érzései, gondolatai fogalmazódnak meg. Dr. Tóth Béla József Attila díjas költő kérésére írta az „...és úgy szeretem már Rodostót, hogy el nem felejthetem Zágont."

Beszédei sorát az előadások nyitják meg. Elsőként az 1958-as Ünnepi Könyvhét ajándékáról szóló „Örök barátaink" című, majd a Pedagógus Énekkar jubileumi hangversenyén elhangzott előadás következik. A továbbiakban „A kezdeti magyar barokk irodalom győri vonatkozásai" címmel „A magyarországi barokk kezdetei" című tudományos ülésszakon elhangzott beszéd szövegét olvashatjuk. Az ülésszakot Győrött tartották 1977. május 11-14-ig. A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának védnöksége alatt rendezte az MTA Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz-kutató Osztálya. Az ülésszak színhelye a Győr megyei Városi Tanács díszterme volt. Ezután „A győri tanítóképzés megindulásának kulturális előzményeit" taglaló előadás következik, mely elhangzott a győri Tanítóképző Főiskolán 1978-ban, a 200 éves győri tanítóképzés alkalmából rendezett ünnepség bevezető előadásaként.

A kiállításmegnyitások között a Műcsarnokban és a Képcsarnokban megrendezett kiállítások megnyitóbeszédeit közli a kötet. Többek között Czene Béla, Markó Ödön, Markó Kamilla, Gink Károly, Tóvári Tóth István Munkácsy-díjas festőművész kiállításának megnyitóit.

Az emléktábla-leleplezések közül a Petőfi emléktábla, valamint Winter Ernő, Stádel Károly emléktábláinak leleplezésekor elmondott beszédek szövegét közli a kötet.

Levelezésének becses darabjai Tóth Béla József Attila díjas íróval való levélváltása, valamint Czine Mihály kézírásos levele és „Krúdy Zsuzsa: Az elmaradt látogatás helyett" címmel írt sorai.

A róla szóló írások közül „Hegedüs Géza: Könyvcsodák Győrött" című írását emeljük ki.

A Győrt és a kultúrát szeretők és megbecsülők fontos művelődéstörténeti vonatkozásokat, adatokat, tényeket találhatnak a kötetben. A Győri Életrajzi Lexikon további kiadásaihoz is forrásértékű ez a munka. Dr. Barsi Ernő lektori véleménye szerint „ezt a kötetet kézikönyvként kellene pedagógusaink kezébe adni, sőt nevelő értékénél fogva ifjúságunk olvasmányai közé sorolni, hogy segítsen magyarabb magyarrá, emberebb emberré válni."

A kötetet névmutató, valamint a közölt szövegek forrásai, jegyzetek és mellékletek egészítik ki.

v.p.m.

A soproni Alma Mater hajléka egykor

Mi volt a mai egyetemi campus helyén?

Ha idegen érkezik Sopronba és a vasútállomásról kilépve egyetemünk után érdeklődik, általában azt a választ kapja, hogy a vasúton túl találja, s nincs egy kilométer ide. Gyakran mondják azt is, hogy a vasúton túl, az Alsó-Lőverekben található, így és így juthat oda. Néhány generációt kell csak visszalépnünk, hogy a környék születésének, kiépülésének eseményeit felidézzük.

Egy 1870 körül készült várostérképen a város széle – délről –, még a Bánfalvi-patak (más néven Szedres- vagy Rák-patak) volt, ami ma a Frankenburg út végénél egy zúgó után tűnik el egy alagútban, a Deák-tér alatt folyik végig, (lefedése óta észrevétlenül), s a Kőszegi út túlsó oldalán bukkan elő újra. A Hosszú sor (Lange Zeile), volt a városnak az a szélső utcája, melynek telkei, kertjei a patakig, pontosabban, annak észak-keleti partján végighúzódó, akkor még álló, külső városfalig futottak le. A hajdani külső városfalnak ez a szakasza a negyvenes évekre teljesen eltűnt, ma már csak egy rövidke, az Újteleki utca felé forduló szakasza látható a múzeum kerítése részeként, a Csatkai utcában. A Hosszú sor tényleg jó hosszú volt, ma is megvan elejétől a végéig, de három részre bontva, s más neveken ismerjük: Rákóczi utca, Széchenyi tér és Móricz Zsigmond utca. Nem volt meg akkor még sem az Erzsébet, sem a Mátyás király utca, és még működött – e két később nyitott utca között, a Széchenyi tértől a patakig húzódó területen – a római kori fölé települt, ősi evangélikus temető. A patakon túl, a külső várfaltól néhány kőhajításnyira délnyugatra, szántóföldek között haladt el az új világ hírnöke, a nagykanizsai vasút sínpárja (1865 óta). A rajzoló ott, s azon túl, már semmi érdekeset nem talált, ami a térképre kívánkozott volna. Nem volt még győri vasút, és még tervbe sem volt véve az Elzett épülettömbje, de rövidesen, – a győri vasút megépülése után (1876-ban) – megkezdődött a terület beépítése: „A város fejlődése a két pályaudvar között a leggyorsabb és a legvirágzóbb, ahol az utolsó évtizedek alatt egész új városrészek keletkeztek. E részek kedvező fekvése még további rohamos fellendülést ígér" – olvashatjuk 1921-ből.. Ott állt viszont, valamivel följebb, akkor még egymagában, a szerepét vesztett réges-régi zsilipház, ami működése idején egy, a Zsilip utca – Rákóczi utca – Iskola-közön végighúzódó árkon keresztül látta el a Várkerület – Ógabona tér – Széchenyi tér nyomvonalán ovális gyűrűt alkotó várárkot vízzel. A zsilipház a 20. században tűnt el végleg, alapjának maradványai, utoljára a vasúti aluljáró építésekor voltak láthatóak – a Zsilip utca és a vasút között, – amit átlósan vágott át az új út, széles, mélyülő árka. A vasúton túl is

Középiskolás lányok korcsolyáznak a „Bakteron". Mögöttük jobbra az öltözőépület, balra a Jacobi féle szivarkagyár. (1928-30)

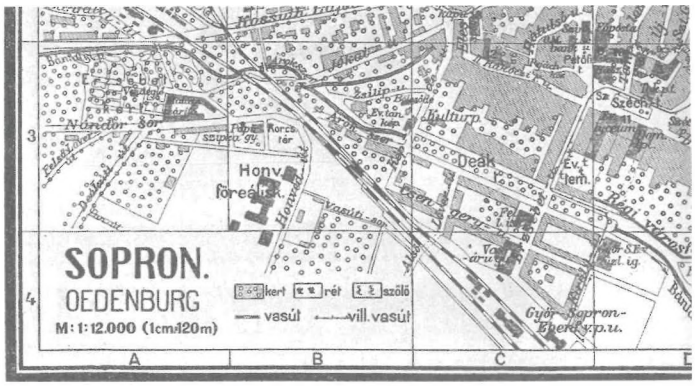

Az 1921-ben kiadott „Sopron és környéke részletes kalauza" (Thirring-Heimler) várostérképének részlete.

szántóföldek voltak, s csak azokon túl, fenn a dombok oldalán kezdődtek a Lőverek.

Minket ez a terület, a városon kívüli, tempósan benépesülő szántóföld érdekel. Első jelentős létesítménye az Erzsébet-kert (korábban: Neuhof) volt, amit a 18. század második felében vásárolt meg a város sétatér céljára, s ami a vasút építésekor a „túloldalra" került, s tőle nem messze épült fel a Déli pályaudvar. Az Erzsébet-kert közelében, de ellenkező irányban, (szintén a vasútvonal túlsó oldalán) az említett szántóföldeken épült föl a Honvéd Főreáliskola négy nagyobb, és néhány kisebb épülete (1898), amit később, az I. világháború és a győztes Soproni népszavazás után, 1922-ben kapott meg egyetemünk. Erről az együttesről egy következő alkalommal fogunk részletesen megemlékezni. A főépület előtt elvezető út, a Honvéd út akkor még lakatlan területen folytatódott a Szegély útig (1932-től Balog-Kovács út), ami akkor még a lassan, de folyamatosan a város felé közeledő Alsólőverek alsó szegélyét jelentette. Az említett két út neve ma Bajcsy-Zsilinszky út, és Mikovinyi út. Ebből az is következik, hogy az Alsólővér utca, jó száz évvel ezelőtt még nem az Alsólővérekben volt (ami amúgy sem volna logikus), hanem csupán oda vezetett! A terület beépítése a mai József Attila utcáig lényegében a két világháború között történt meg. „A két vasút pályatestén túl egész új, modern városrész van kialakulóban..." – írták 1935-ben. Annak a nagy szántóföldnek, ami e városnegyed helyén volt még nem is olyan régen – Széchenyi István például még csak ilyennek látta és ismerte ezt a területet –, utolsó darabkája egy kukoricás volt a Panoráma út alatt, ami 1970-ben lett az egyetemé, s ma azon terül el a felső Botanikus-kert. A terület – az 1921-es városkalauz szerint – korábban más funkciót is viselt: „Sísport a katonai főreál iskola felett". Az egyetem területe nem csak fölfelé bővült, hanem lefelé is, és ma már a vasútig ér. Az alsó rész – a volt Honvéd Főreál Iskola területe és a vasút között – eredetileg több ingatlant foglalt magába, amit még most is jól mutatnak a házszámok, mivel három telek, a ma nem létező Bajcsy-Zsilinszky út 2. és Ady Endre út 1-3. is itt volt régen. A II. világháború után csak az utcák neve változott meg, a házszámok nem. Az 1921-es várostérképen a régi kollégium környékén „Papírszipka gy.", az új kollégium helyén pedig „Korcs. tér" felirat található. Egy, a főépület alsó sarkával szemközt induló új út – a Vasúti sor – körülbelül a mai Borsmonostori utca vonalán haladt, és az alatt, akkor még egyetlen épület sem állt. A kollégiumok helyén lévő telkek között és mögött utcák láthatók.

Nézzük meg az említett ingatlanokat! A „Korcs. tér" hivatalosan a Soproni Korcsolya-Egyesület pályája volt, ami 5000 m^2-es telken 1872-ben épült ki, s volt rajta a pálya mellett egy gondnoki lakás is, 3 helyiséges öltözővel, illetve melegedővel. A korcsolyapályát nyáron „tennis-pályává" alakították, amiből 7 működött a területen. A papréti és más pályák mellett közkedvelt volt ez is. Ez a korcsolyapálya a városban csak „Bakter" néven volt közismert, – nevét nyilván a sorompós-bakterházas vasúti átjáró után kapta. Idős emberek máig emlegetik. A II. világháború után már nem üzemelt. Érdekesebb, a gyár – a Papírszipka gyár – története, vagy inkább a történetének szilánkjai. A

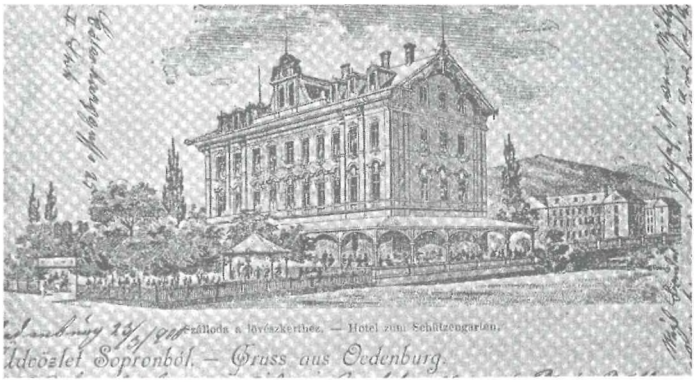

A mai kollégiumok helyén állt, az 1800-as évek végén épült, s a vasútra néző Lövészkert szálloda, mögötte jobbra egyetemünk főépülete látszik, hátulról. A rajzoló É-Ny felől, valahonnan a régi kollégium előtti parkoló irányából nézte az épületeket.

mai Ady Endre út (korábban: Ferdinand Allee, majd Nándor fasor) első telkén épült fel még a 19. század végén a „Szálloda a Lövészkerthez", ami aztán néhány év alatt úgy tönkrement, hogy még a híre sem maradt fenn, ma már csak a szerencsés képeslapgyűjtők őriznek egy róla készült, s képeslapként megjelent rajzot. Jacobi Adolf és Sándor vették meg ezután az épületet a telekkel együtt, ahol a II. világháborúig fennálló szivarkahüvely-gyárat rendeztek be. Feltűnő, hogy a szipkagyár telkének formája nagysága és beépítettsége más és más az 1921-es, az 1925-ös és az 1935-ben készült térképen. Sopron, ebben az iparágban kétségkívül nagyhatalmi pozíciót töltött be, mivel a Kis utcában (ma: Pócsi utca) is működött egy ilyen különleges vállalkozás, Sempronia szivarkahüvely-, szivarkaszipka- és dobozgyár néven, mely utóbbinak még a hirdetését is ismerjük. Jacobi területe 802 négyszögöl volt, épülete három emeletes. A részletes összehasonlítás kétségtelenné teszi, hogy a képen látható szálloda és a lányok mögötti gyárépület bizonyos átalakítások ellenére egy és ugyanaz. A cég 15-22 fővel dolgozott, s ez is gyártott szivarkaszipkát és kartondobozt. Az épület állítólag a bombázások során semmisült meg. Ez a nyomtalanul eltűnt világ volt, még nem is olyan régen a kollégiumok, a menza és a könyvtár helyén.

Szemerey Tamás

A Sempronia hirdetése a húszas évekből.

Búcsú György Antaltól

2004. január 6-án délelőtt kaptuk a szomorú hírt, hajnalban Csíkszeredán, 78 éves korában, példás türelemmel viselt betegség után elhunyt Dr. György Antal, a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány elnöke, mindenki „Tóni bácsi"-ja. Egyetemünk Erdőmérnöki Kara 1993-tól kezdődően - napjainkig folyamatosan - a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvánnyal együttműködve szervezi az erdélyi távoktatását. Az alapítvány elnöki tisztét a kezdetektől haláláig Dr. György Antal látta el, akivel a kar szinte valamennyi oktatója kapcsolatba került az elmúlt időszakban.

György Antal Gyergyótekerőpatakon született 1926. október 30-án. 1951-ben szerzett agrármérnöki diplomát a kolozsvári Agrártudományi Egyetem magyar tannyelvű szakán. Közvetlen a végzés után itt gyakornoki és tanársegédi állásokban tevékenykedett. A családalapítás és a szülőföld szeretete azonban hamar hazahívta, és hosszú időn keresztül a Hargita Megyei Rét- és Legelőgazdálkodási Vállalatot vezette. Innen vonult nyugdíjba, 60 éves korában, saját kérésemre.

33 éves agrármérnöki tevékenysége alatt közel félszáz tudományos dolgozata jelent meg a növénytermesztés, a takarmánynövények termesztése, valamint a rét- és legelőgazdálkodás tárgyköreiből. A rét- és legelőgazdálkodásban szerzett tapasztalatai alapján, öt évi kitartó kísérletezés után, megírta egyetemi doktori értekezését, amely a gyepek termőképességének különböző technológiáival, továbbá a mesterséges és természetes gyepek kérdéseivel foglalkozott. Ezzel a munkájával 1982-ben nyerte el az egyetemi doktori címet a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen.

Nyugdíjba vonulása után nem szűnt meg tenni akarása a közért. Kitartó szervezőmunkával - többek segítségével - létrehozta a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítványt, amelynek megalakulásától kezdve haláláig ügyvezető elnöke volt. Az alapítvány élén a mezőgazdasági szakemberek nevelése, továbbképzése mellett nagy gondot fordított szűkebb hazája, a Székelyföld ifjúságának oktatására, továbbképzésére. Közreműködve a helyi és a megyei hatóságokkal, kapcsolatot teremtett a Gödöllői Agrártudományi Egyetemmel, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemmel, az Egri Tanárképző Főiskolával és a Jászberényi Tanítóképző Főiskolával. Ennek a gyümölcsöző kapcsolatteremtésnek köszönhetően távoktatás, illetve levelező oktatás formájában indult el Csíkszeredán a magyar nyelvű felsőoktatás, melynek eddigi eredménye a több száz székely ifjúnak jutott egyetemi diploma.

Dr. György Antal munkásságának is köszönhetően Egyetemünk Erdőmérnöki Karának négy szakán (okleveles erdőmérnöki szak, okleveles erdővédelmi szakmérnöki szak, okleveles környezetmérnöki szak és vadgazda-mérnöki szak) folyt, illetve folyik távoktatás Csíkszerdán, továbbá kiterjednek kapcsolataink a doktorandusz-képzésre is. Az eddigi képzések hét évfolyamon közel háromszáz beiratkozott hallgatót érintenek, akik közül eddig 75 fő kapott soproni diplomát, és még kb. 80-an tanulnak alsóbb évfolyamokon.

Dr. György Antalt, tevékenysége elismeréséül 1993-ban a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Gépészmérnöki Kara címzetes egyetemi docenssé nevezi ki. Tulajdonosa továbbá számos elismerésnek, kitüntetésnek, nevezetesen: a Magyar Tudományos Akadémia köztestületének tiszteletbeli tagja, Csíkszereda Díszpolgára, Pro Urbe díjas (Csíkszereda városa), Pro Facultate díjas (Gödöllői Agrártudományi Egyetem), Pro Universitate Soproniensis díjas (Soproni Egyetem), Pro Hargita 2002 díjas (Hargita Megye Tanácsa), Julianus díjas (Julianus alapítvány).

Dr. György Antaltól a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karának aulájában búcsúztunk, 2004. január 8-án. Örök álmát a gyergyókilyénfalvi római katolikus temetőben alussza. A gyászszertartáson az Egyetem Erdőmérnöki Karának képviseletében Prof. Dr. Mészáros Károly dékán, Dr. Varga Szabolcs dékánhelyettes és Prof. Dr. Horváth Béla távoktatási tagozatvezető vett részt.

Dr. György Antal személyében a Székelyföld és az összmagyarság kiváló egyéniségét veszítettük el, olyan embert, aki tudományos munkásságával, a székelyföldi magyar nyelvű felsőoktatás iránti felelősségével, a Székelyföld agráriumának fejlesztéséért kifejtett fáradhatatlan tevékenységével maradandót alkotott. Emlékét tisztelettel megőrizzük.

Prof. Dr. Horváth Béla

Mese a Napról, meg a Felhőpamacsról....

A Napsugár nagyon fáradt volt. Szegény egész nap csak sütött meg ragyogott egyfolytában. Mígnem, estefelé, ahogy leszállt az Ég boltozatjáról és hazafelé sétált, útközben összetalálkozott a kis fehér Felhőpamaccsal, aki mindig nagyon vidám volt, most viszont légpamacsait kókadtan húzta maga után, s úgy araszolt hazafelé.

- Üdv Neked Felhőpamacs! Hát vége a napnak mára..- köszöntötte Őt örvendezve a Napocska.

- Hhhh... - szállt ki mélyen Felhőpamacsból a levegő.

- No, hát mi az kicsi Pamacs, nincs tán valami baj?- kérdezte a Napocska.

- Jajj, Napocska, ne is kérdezd... - válaszolt gondterhelten Pamacska.

- Hát bizony, sok minden zajlik ott lenn a Földön. Az emberek folyton nyüzsögnek és ügyködnek valamin, hol jón, hol rosszan. - mondta Napocska bölcselkedve.

- Igen tudom, de nem gondoltam, hogy ez ilyen nehéz lesz. Alig vártam reggel hogy felkerekedhessek az Égre, ez volt ma az első napom. És tudod, Napocska, olyan sokat meséltek már nekem róla, hogy milyen odalent az élet, és érdekes is volt nagyon.. de olyan sok mindent láttam.. a szemeim egészen belefáradtak, és úgy szerettem volna megosztani a Szivárvánnyal de ő nem is figyelt rám.. Azt mondta, ő most csak ragyogni akar. - mesélte Pamacs szomorú hangon.

- Egyet se búsulj kis Pamacs! Szivárványnak az a dolga, hogy ragyogjanak a színei, és tudod nagyon oda kell figyelnie, hogy azok a szép színek össze ne keveredjenek.. gondold csak el... egyszer csak a piros és a sárga összekeveredne, s netán hozzájuk csapódna a kék.. lenne ott aztán nagy kavalkád.. hajjaj.. - magyarázott lelkesen Napocska.

- Ennyire kell figyelnie?? Nohát! - ámult el Felhőpamacs.

- Bizony, bizony... nem olyan egyszerű munka ám az övé! Engem viszont érdekelne miket láttál, mert én csak egyszer utazom körbe az Égbolton, Te viszont arra jársz amerre a Szél visz. Elmeséled nekem? - kérdezte bíztatva Napocska.

- Háát.. sok- sok érdekes dolog történt mindenfelé amerre csak jártam.

Mikor reggel felugrottam az Égre szinte azonnal megpillantottam egy kisleányt a kutyájával, amint a réten szaladt. Ezt láttam elsőnek.

- Biztos nagyon szép volt. És mit láttál utána?- érdeklődött Napocska.

- Egy erdő fölé értem, amiből egyszer csak füst szállt fel. - mondta Felhőpamacs nagyot ásítva.

És közben leültek picit pihenni, mialatt Felhőpamacs csak mesélt és regélt az erdő szépségéről, majd a harmadik élményről a halászokról, a negyedikről a napozókról, az ötödikről a falusi vigadalomról, és a hatodikról a városi forgatagról.. Felhőpamacs feje egyre lejjebb kókadt. Majd következett a nyolcadik, kilencedik, tizedik, huszadik, és harmincadik élmény. Napocska a harmincharmadikat már nem értette, mert Felhőpamacs, láss csak csodát, nini! Elaludt.. Napocska pedig felkapta és szépen hazavitte a szüleihez, akik jó meleg ágyikóba dugták tüstént, hogy reggel ismét felkerekedhessen és arra lásson világot amerre a Szél viszi.

Rózsa Erzsébet,
IV. évf. szociálpedagógus hallgató

AJÁNLÓ

Megjelent a Gyökerek és lombok (Erdészportrék) harmadik kötete

2003. december 11-én sajtótájékoztató keretében mutatták be Pápai Gábor Gyökerek és lombok című erdész-életút sorozat harmadik kötetét. A méltatásra dr. Madas László erdőmérnök kolléga vállalkozott. A tíz interjút tartalmazó kötet méltó folytatása az előző két könyv küldetésének.

Ebből az alkalomból nyitotta meg Ulbrich András rádióbemondó, a „nemzet hangja", Pápai Gábor Fénnyel festett képeim című fotókiállítását.

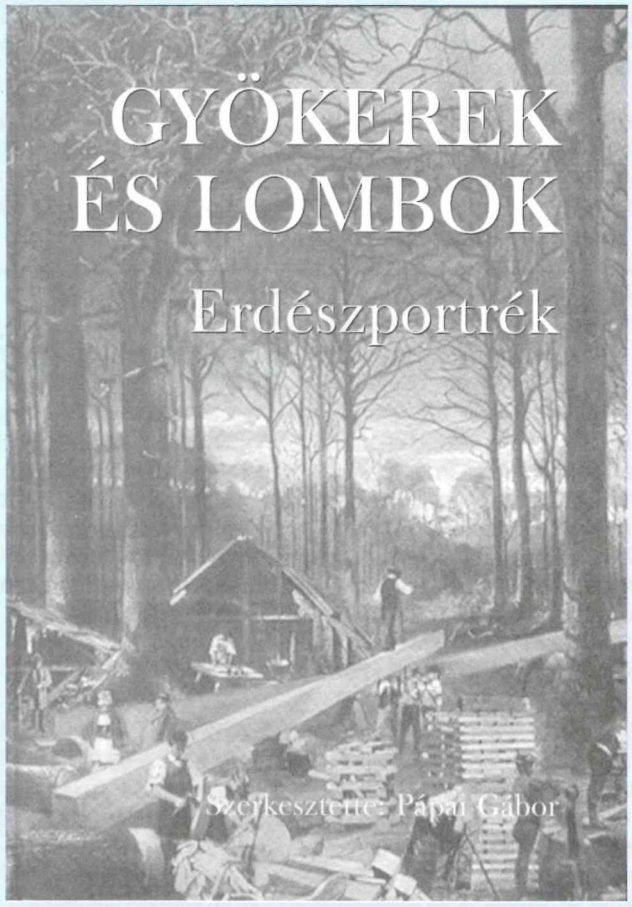

Roller Kálmán

...MI IS VOLTUNK EGYSZER AZ AKADÉMIÁN

Soprontól Vancouverig
1956-2000

A szerző könyvében összefoglalja az Alma Mater történetét, a soproni forradalmi mozgalmakat, az Ausztriában töltött időt, a kanadai éveket, és az ottani politikai tiltakozásokat.

Mese a hóemberek szívéről

Valamikor réges - régen hidegek voltak a telek. Olyan hideg volt, hogy még az árnyékok is ködmönbe bújtak és fázósan fújták a körmeiket a szelek. A Karácsonyok azonban mindég fehérek voltak. Karácsony előtt bársonyosan, méltóságteljesen, nagy pelyhekben hullott a hó. Fehérbe öltöztette a házakat, a fákat, az utakat és a tereket. Hirtelen szép, tiszta, fehér lett minden. Az emberek vasárnapi ruhába öltöztették a szívüket és örömteli nyugtalansággal várták az Ünnepet. A gyermekek hóembereket készítettek, szén szemű, sárgarépa orrú, seprű karú hóembereket. Folyt a hógolyózás, nagy csaták dúltak, kipirosodtak a gyermekorcák, mosolygósabbak lettek a gyermekszemek. Csak a nappal oly vidám Hóemberek búslakodtak titokban, éjjel. Arról beszélgettek, hogy túl rövid az életük. A testük hóból van, a szívük pedig jégből és tavasszal mindennek vége, mert elolvad a hó és elolvad a jég is. Semmi sem marad, ami emlékeztetne rájuk. Az egyikük, egy görbeorrú azt tanácsolta, hogy látogassák meg azt a kisfiút, aki sohasem jön ki a házból, csak áll az ablaknál és szomorkodik. Éjjel a Hóemberek elindultak és lassan elcsúszkáltak a kisfiú kertjébe. Egymás mellé álltak, meglendítették seprű kezeiket és sok havat gyűjtöttek össze. Készítettek három nagy hógolyót és egymásra helyezték őket. Ketten kivették egy-egy szénszemüket és az új Hóember fejébe illesztették. Egyikük a saját répaorrát szúrta az új szempár alá. Azután lekerült egy fazék egy Hóember fejéről, majd egy seprű a másik válláról. Az új Hóember elkészült, szebb lett mint a társai, akik egy kicsit csonkán, de büszkén tekintettek rá. Köszönöm mondta az új Hóember. Boldog vagyok, hogy megszülettem, de nálam is boldogabb lesz az én kis gazdám! A Hóemberek visszaindultak a helyükre. Úgy látták, hogy a Hold mosolyog és sokkal több ezüst sugarat küld a Földre mind máskor. Nagy pelyhekben hullott a hó. A hópelyhek összekötötték az eget a Földdel és hirtelen olyan lett az utca, mint egy hóból épült katedrális. Aztán a Nap eloltotta a csillagokat és rózsaszínbe öltöztette a világot. A kisfiú kitekintett az ablakon és örömmel kiáltotta: Édesanyám nekem is van Hóemberem! Vajon kinek az ajándéka? Nem tudom, felelte az Édesanyja, de azt kívánom, hogy kapja meg érte a jutalmát. A görbeorrú Hóember messziről figyelte őket és egyszerre valami melegséget érzett. Felnézett az égre és arra gondolt, hogy az élet akkor is lehet szép, ha rövid. Eljött a tavasz. Langyos szelek fújtak, a Hóemberek tudták, hogy közeledik a vég, de nem búslakodtak. Lassan elolvadtak, csak egy víztócsa maradt utánuk. De minden víztócsa közepén kivirágzott egy hóvirág. Mert azóta az Adventi éjszaka óta hóvirágból van a jó Hóemberek szíve.

2003. Karácsonyán.
Prof. Dr. Albert Levente

Jó szerencsét? Jó sorsot!

Jó szerencsét! Ez a köszönés járja a Soproni Egyetemen, emlékeztetvén a hajdani selmeci (Selmecbánya – ma Banská Štiavnica, Szlovákia) bányász és erdész elődökre.

A bányászok és a kohászok azután (a két háború között a József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kar, Sopron) a Rákosi-kurzus alatt egy politikai döntés következtében – Magyarország is legyen a vas és az acél országa – Miskolcra távoztak; tudniillik ott épült a hazai bánya és kohómérnök-képzés „fellegvára", a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem. (Az már más kérdés, hogy ez a „fellegvár", ez az „erős bástya" azóta ostrom nélkül is megadta magát, együtt a hazai bánya-és kohóiparral.

Bizony, szerencsét, jó szerencsét kíván magának és társainak a bányász: „Szerencse fel/Szerencse le .." – mivel igencsak rászorult a jó sorsára, a szerencséjére.

A hagyományt követvén, mi is naponta jó szerencsét kívánunk egymásnak. Eközben már alig gondolunk arra, hogy amidőn „jó szerencsét" mondunk, valójában a gondviselő kegyelmét kérjük, és jó sorsot kívánunk kollégáinknak és a hallgatóinknak.

Milyen „hígvelejű" jelmondatot választott az a Zrínyi is – mondotta egyszer a matézis neves professzora – utalván gróf Zrínyi Miklósra. Ám azt nem gondolta volna, hogy a szerencse az előző századokban más és mélyebb tartalmat hordozott, mint az a csalfa és forgandó mai szerencse.

„Sors bona, nihil aliud", „ Jó szerencse, semmi más", vagy inkább „Jó sors, semmi más"! Zrínyi folytatja: „Dulce et decorum est pro Patria mori". Szép és dicső meghalni a hazáért. Mors et fugacem persequitur virum. Eléri a halál a menekülő férfit is. Dulcius est pro Patria vivere. Még szebb a hazáért élni.

Tudhatjuk, a soproni egyetemen naponta több százszor is elhangzó Jó szerencsét! köszöntés nem a mai értelemben vett szerencsét, a véletlent, a lottószerencsét jelenti, hanem a gondviselő kegyelme kéretik, hogy általa Jó Sorsot nyerjünk itt a földön. Múló életünkben valamennyien, akik az „universitasba", az „universitas magistrorum et studiorum"-ba (a tanárok és a hallgatók szabad egyesületébe) tartoznánk.

Egyébiránt pedig Zrínyi Miklósnak – mint minden értelmes, komoly embernek az életem és a halálom, az ember sorsán való töprengés volt élete „legnehezebb matériája".

Dr. Borbély József

A selmeci Alma Mater bejárata

A cél az olimpia

Interjú Égi Dániel VB bronzérmes sportlövővel

– Baráttal készítek interjút, ezért a közvetlen hang. Induljunk ki abból, hogy főiskolai karunkon negyedéves vagy. Hogyan kezdted tanulmányaidat?

– 2000-ben érettségiztem az Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpontban, és ugyanennek az évnek szeptemberében fel is vettek a NYME ATF Karára. Először tanító-művelődésszervező szakra jártam, majd az 1. év után művelődésszervezőként folytattam a tanulmányaimat.

– Miért adtad le a tanító szakot?

– Nehéznek találtam. Ez volt az egyik oka. A másik pedig, hogy felismertem, alkalmatlan lennék erre a pályára. 1996 óta sportolok. 2000-ben kerültem választ elé: a sportot vagy a tanulmányaimat adom fel. Mindenképpen Győrben kellett maradnom, s azzal, hogy a tanítóképző főiskolai karra jelentkeztem, jó kompromisszumot kötöttem. Ezt a döntésemet a mai napig nem bántam meg. Sem a vezetés, sem a tanárok, de a tanulmányi osztály részéről sem éreztem soha azt, hogy nem az én érdekeimet nézték volna elsődlegesen.

– Sportlövő vagy. Megfordult a fejedben, hogy a Tesnevelési Egyetem megfelelőbb lett volna számodra?

– Sportlövő edzői szakot – ami engem érdekelt volna – ritkán indítanak. Egyébként amikor megláttam a felvételi anyagot, úgy döntöttem, hogy még várok 4 évet. A csappattársaim közül én vagyok az egyetlen, aki ezzel szeretne foglalkozni később is.

– Tanítóképzős rekordernek tartunk téged, mert, ha jól tudom, te vagy az egyetlen, aki három nap alatt tette le az összes vizsgáját tavaly, az első félévben.

– Állandóan időzavarba kerülök a sport miatt, s bizony rákényszerülök néha a lehetetlenre is. Azért ezt nem ajánlom senkinek.

– Úgy hallottam, hogy Csehországban az Egyetemi és Főiskolás VB-n 3. helyezést értél el. Ez Győrnek is nagy dicsőség, hiszen évtizedek óta nincs olyan sportoló, aki ebből a városból dobogón végzett volna.

– Az volt az álmom, hogy nagy világversenyen a dobogóra állhassak. Plzenben ez sikerült. Természetesen mindenki győzni megy, de aki egyszer fenn áll a dobogó bármelyik fokán (akár a harmadikon, ahol én álltam), és hallja a magyar himnuszt, az tudja, hogy miről beszélek. Ilyenkor az ember azt mondja, hogy a sokévnyi edzés megérte. S mikor látja, hogy a zászlót neki húzzák fel, az egy iszonyatosan jó érzés.

– Világversenyen voltál már dobogós egyéniben?

– Egyéniben eddig még soha. Mindig csapatban. Soha nem zavart, hogy csapat, de teljesen más, mikor magadnak bizonyítasz: amikor magadnak mutatod meg, hogy megérte a sok lemondás, a sok beleölt idő.

– Hozzá kell tenni, az Apáczai Csere János Főiskolai Karnak is szereztél érmet, egy világbajnoki egyéni bronzérmet. Köszönjük és gratulálunk.

– Nagyon-nagyon régen vártam erre a percre. Én kezdettől a győri lövészklubnak, a magyar válogatottnak lőttem. De hogy azokat az embereket képviselhetem, akikkel naponta találkozom: az iskolatársaimat, barátaimat, örömmel tölt el. Az edzéseinken jól felkészülünk – a többi a lőállásban, a pillanatnyi pszichikai állapotunknak megfelelően dől el. A barátaim szeretetét és támogatását innen vittem, innen tőletek a lőállásba erre a versenyre is. Ez volt az első verseny, amikor azt mondhattam, hogy azoknak az embereknek hálálom meg, mutatom meg, hogy érdemes volt belém türelmet, pénzt vagy bármi mást fektetni, akik hittek bennem. És az iskolámnak, ahol nagyon sokan törődtek velem. Kérdezték: Na hogy állsz a vizsgáiddal, a versenyzéssel? Most volt életemben először lehetőségem arra, hogy nekik bizonyíthassak, és úgy érzem, sikerült.

– Mesélj egy kicsit a sportlövészetről! Milyen kategóriában szerepelsz?

– A sportlövészeten belül három kategóriával állok kapcsolatban: a puskával, a pisztollyal és a futócéllal. Az első kettő egyértelmű: álló célra kell lőni. A céltáblán körök vannak, s a 10-es jelöli a közepét, kifelé egyesével csökken a szám. Általában mi 10 vagy 50 méterre lövünk.

– Tíz méterről lőtök egy céltáblára, amelynek mekkora az átmérője? Egy korsó sör alja?

– Körülbelül. De ha ezt a méretet találod el, akkor még sehol nem vagy. Ezen belül van még tíz kör, a legbelső 4,5 milliméter, ezt kellene eltalálni ahhoz, hogy ne hibázz. Ehhez a harmadik helyhez az kellett, hogy legalább 50%-ban eltaláljam a közepét.

– A futócéllövészetről mesélj még egy kicsit!

– Az első két kategóriával ellentétben a futócéllövészetnél mozgó célra lövünk. Egy 4,5 milliméter átmérőjű kört kell eltalálni, ami 5 illetve 2,5 másodpercig látszik. 20 másodpercnyi időnk van két lövés között, ez azért fontos, mert itt tudjuk „kipihenni" magunkat, feldolgozni a sikeres vagy sikertelen találatot, illetve felkészülni a következő lövésre.

– És közben futsz?

– Nem, a futócéllövészet a cél mozgását jelenti, nem a versenyzőét.

– Csapatban hányadikak lettetek?

– Csapatban sikerült megszereznünk a világbajnoki címet. Ez volt számomra a másik öröm, hiszen csapatban sem kerülhettem fel világversenyen eddig a dobogó tetejére. Tudtuk, hogy jól felkészültünk, de a lövészetben mégis minden a végén dől el.

Égi Dániel a dobogón

– Kikkel együtt versenyeztél?

– Csapattársam volt a klubtársam Laczik Zsolt, aki a Széchenyi Egyetem gazdálkodási szakán tanul, illetve a harmadik csapattag Harmath András, aki egy pesti klub színeiben lő és Székesfehérváron földmérő szakot végez.

– Mennyit edzetek általában?

– Többnyire magam határozom meg az edzés mennyiségét. Egy edzés napi 2 óra, és ha szinten akarok maradni, akkor legalább heti 4 edzés szükséges. Felkészülés esetén ez napi két edzésre emelkedik, több mint napi 4 órára, és akkor a hét minden napján. A sok-sok lövés mellett kiegészítő sporttal is erősítek. Ez az időjárás függvénye: télen inkább korizunk, nyáron futunk. A kis súlyokkal való edzés pedig lehet akár mindennapos is.

– Így érthető, hogy a féléveid mért csúsznak. Hányadik világversenyed volt ez?

– Ha a fontosabbakat számolom, akkor a negyedik. Eddig szerencsém volt, juniorként háromszor képviselhettem a magyar színeket a junior Európa Bajnokságon, illetve évente rendezték meg az Olimpiai Reménységek Versenyét, ahol szintén indulhattam. De most megelőzöm a következő kérdésedet, hogy mi az, ami leginkább számít, és ami leginkább számított nekem. 2000-ben sikerült lőnünk csapatban egy nem hivatalos világcsúcsot. Az nagyon jó érzés volt, mert akkor látszott először, hogy sikeres csapat vagyunk együtt. A hivatalos világcsúcshoz az kell, hogy világversenyen lődd meg, mi ezt csak egy magyar országos versenyen teljesítettük. De büszkék voltunk, hogy megmutathattuk, együtt ütőképesek tudunk lenni. A másik pedig a mostani helyezésem. Előtte a döntőbe (1-6-ba) kerüléssel már elégedett lettem volna. Először el sem hittem, hogy dobogóra kerültem. Nagyon sokan jöttek oda hozzám és gratuláltak, körülbelül akkor esett le. Az én munkám mellett még nagyon sok emberre hárult feladat: családomra, edzőmre, barátokra, hogy én ott kint lehessek. Ilyenkor talán kicsit visszaadhatok nekik valamennyit abból, amit ők tettek meg értem. A fizikai részét a felkészülésünknek itthon végezzük, a lelki része a sportunknak csak a lőállásban jön ki. Egy percig se higgyük, hogy ezt egyedül elérhetjük, ez egy nagy közösség, csapat együttes munkája.

A sikernek részesei azok is, akikkel előtte pár nappal buliztam, és megteremtették nekem azt a hangulatot, hogy úgy érezhessem, büszkén mehetek ki tanítóképzősként erre a versenyre. Ezért én mindig hálás leszek. Jó érezni,

hogy ennyi ember szorít nekem, ennyien állnak mögöttem. Nekik is nyújthattam talán egy parányi örömet azzal, amit elértem.

– Meg persze a magyaroknak, hiszen megjelent rólatok cikk a Nemzeti Sportban, és voltál élőben a győri Revita Tv-ben is. Jó érzés volt olvasni a nevedet?

– Néhányszor már szerepelhettem újságokban. Nagyon jó érzés volt. Szerintem minden embernek jó érzés, ha dicsérik, ha elismerik azt, amiért küzd. Amikor megjelenek ilyen helyeken, azt hiszem, nemcsak magamat képviselem, hanem az iskolámat, az országot is. Remélem lesz még rá lehetőségem.

– Hova jutottál el legmesszebbre a világon?

– Ha földrajzilag nézzük, akkor Spanyolországba. Ott egy EB-n szerepelhettem. 3 EB-en indultam: Hollandiában, Németországban és végül Spanyolországban. Mindegyiket nagyon élveztem, bár az elsőn erősen izgultam.

– Mi a cél? Az Olimpia?

– Nagyon örülnék, ha ez egyszer sikerülne. De addig még nagyon sokat kell dolgoznom.

– Mit csinálsz szabadidődben? Tudom, hogy sokat chatelsz, de emellett?

– Szeretnék most minél több időt eltölteni azokkal az emberekkel, akik fontosak nekem. Hogy ne azt érezzék, hogy csak akkor vagyok velük, amikor szükségem van rájuk. Úgy érzem, a barátaimnak is szükségük van arra, hogy jól érezzék magukat, és ebben próbálom őket segíteni.

– A diktafont kikapcsoljuk, de a beszélgetés folytatódik...

Kenessei Tamás

Oktatói attitűdök fejlesztése hátrányos helyzetű tanulók szociális integrációjának elsősegítésére a 6-12 éves korosztályban

(How to develop teacher's attitude towards helping pupils with special needs socially integrate into the primary classroom)

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Karának Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszékén az Oktatási Minisztérium pénzügyi és a Tempus Közalapítvány szakmai támogatásával 2003. november 4. és 9-e közötti időszakban nemzetközi angol nyelvű tanár-továbbképzést szerveztünk, melyen Európa tizenöt országából (Szlovénia, Litvánia, Ciprus, Törökország, Málta, Magyarország, Nagy Britannia, Görögország, Szlovákia, Portugália, Norvégia, Észtország, Lengyelország, Spanyolország, Lettország) huszonegy pedagógus vett részt.

Az angol nyelvű előadásokon és műhelyfoglalkozásokon, – melyeket intézményünk oktatói, valamint külső gyógypedagógiai, gyermekpszichológiai és romológiai szakemberek tartottak –, elméleti és gyakorlati kérdéseket tárgyaltak. Rávilágítottak a viselkedési, érzelmi, értelmi, nyelvi, szociális és fizikai hátrányokkal küszködő tanulók jelenlegi helyzetére, feltárták az okokat, valamint stratégiákat és technikákat dolgoztak ki arra vonatkozóan, hogy egy-egy adott problémát a tanító az osztálykeretek között hogyan oldhat meg. A programban hangsúlyozottan szerepelt a tanulásban akadályozott gyermekek integrált nevelése-oktatása. A műhelygyakorlatokon a résztvevők kicserélték egymással tapasztalataikat, ismereteiket a fenti kérdéskörökben.

A négynapos konferencia-programban iskolalátogatások is szerepeltek, elsősorban olyan intézmények bemutatásával, amelyek a szociálisan hátrányos és/vagy tanulási nehézségekkel küszködő diákok oktatásában nevelésében sikeres pedagógiai módszereket alkalmaznak. (Dalton-módszer, Waldorf-módszer stb.)

A programot záró szakmai kerekasztal beszélgetésen a győri roma kisebbségi önkormányzat vezetője, tanítóképzőnk gyógypedagógiai szakembere, valamint pedagógiai tanácsadók, továbbá az Egészségügyi Szociális és Családügyi Minisztérium helyettes államtitkára tájékoztatta a résztvevőket arról, hogy Magyarországon hogyan segítik az oktatási és a szociális intézmények a hátrányos helyzetű tanulók társadalmi integrációját..

A konferenciát követően az előadók és a résztvevők egy közös tanulmányt adnak ki a tanácskozás tapasztalatairól, valamint azok lehetséges hasznosításáról a résztvevő országokban.

Lőrincz Ildikó

APÁCZAI NAPOK

Az Európa-tanterem átadása

Dr. Cseh Sándor főigazgató megnyitó beszéde

Kedves Vendégeink!

A 2003. évi Apáczai Napok rendezvényét az „európaiság" gondolatfüzérére fűztük fel. Tettük ezt azért, mert 2004 májusában kibővül a jelenlegi Unió, az új tagok között Magyarország is szerepel. E racionális lépések a nemzedékek ügyében történnek, tehát aki ezért az ügyért tesz, az a nemzedékekért tesz. A jelen világunkban azonban, aki tesz annak ma kell tennie, mert holnap már megtörténté válik az, amiért tenni akart.

Az 1980-as években már egy könyvsorozat – a gyorsuló idő sorozat – is jelezte az idő, illetve a körülöttünk játszódó események változásának gyors, rohanó tendenciáját. Ma már ez a múlt, felgyorsult az idő. Ez magában hordozza azt, hogy koncentrálni kell az emberi energiákat, az emberi tényezőket. E tényezők figyelembevételével kell megismerni UNIÓS szemszögből Európát is. Azt az Európát, amelynek egyik jellemzője a sokféleség. Hisz nem nagy területen oly sok nép és nemzet tudott önállóan kultúrát teremteni, amelyek ma is egymás mellett élnek, tiszteletben tartják és megbecsülik egymást.

Az európai gondolkodásmód az évezredes múlttal rendelkező nemzetállamok sokasága csak úgy lesz sikeres, ha az országok az értékeiket összetudják illeszteni. Ha a közeljövő Uniójára tekintünk kevés, illetve fogy a fehér foltok száma, amely a kívülállóságot jelenti, kevés a fehér rés Európa térképén. Az értékek rendszerében ez a képzeletbeli térkép még jobban lefedésre kerül.

Mi, hogy járulunk hozzá mindehhez, azaz mit viszünk magunkkal? Hiszem, hogy visszük a magyar virtust, a magyar sokirányú, a kreativitásunkat bizonyító gondolkodás-módot, a több alkalommal mélypontra jutott nemzetnek a feltámadási képességét. Mindezen értékeket naprakésszé, az 1000 éves alapokon nyugvó magyar iskola teheti azzal, hogy megismerteti a tanítványokkal az Unióban felhalmozódó értékek sokaságát.

Biztosan állíthatjuk, hogy hozzájárult mindehhez a több mint 225 éves győri tanítóképzés, és hogy hozzá kíván járulni, azt a mai nap eseményei is bizonyítják.

A sokféleség megismeréséhez a felgyorsult tér-idő rendszerben célirányos célkitűzés és célirányos eszközrendszer kell.

A NYME győri kara, mint jogutód intézmény ma a célirányos feladatához, egy eszközrendszerrel, egy az európai Unió tagországait bemutató szaktanteremmel kíván hozzájárulni. Az itt található ismerethordozók alkalmazásával széleskörű és a legújabb ismeretanyaghoz juthat a kutató, az érdeklődő oktató, hallgató. Az összegyűjtött koncentrált ismeretanyag segíthet bennünket a felgyorsult életünkben, racionális energia befektetéssel és időráfordítással az UNIÓ tárgykörében a feladat súlyának megfelelően tájékozódni.

Talán szimbolikus az, hogy ahogyan az Uniót a folytonos fejlődés jellemzi és fogja jellemezni, úgy e teremnek is egyik ismérve a folytonos fejlesztés lesz.

Kérem oktatótársaimat, hallgatóinkat éljenek, illetve használják ki azt a lehetőséget, hogy itt koncentráltan és megközelítő naprakészséggel megtalálhatóak a közös Európa jellemzői.

Az Európa-tantermet Pongrácz Attila főiskolai tanársegéd vette át „megőrzésre" dr. Cseh Sándor főigazgatótól

Somkuti Elemér 80 éves

Prof. Dr. Somkuti Elemér nyugalmazott egyetemi tanár, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Üzemtani Tanszékének hosszú éveken át vezetője, 2003. őszén ünnepelte 80. születésnapját.

1923. október 25-én született Ózdon, Miskolcon érettségizett 1941-ben. A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara Erdőmérnöki Szakán Sopronban szerzett diplomát 1949-ben. Ezt követően a Debreceni Erdőigazgatóságnál, majd a Miskolci Erdőrendezőségnél dolgozott. Tudományos pályafutása 1952-ben vette kezdetét a Moszkvai Erdőipari Egyetemen, ahol a Magyar Tudományos Akadémia aspiránsaként V.G. Nyeszterov akadémikus tanszékén dolgozott. „Az erdeifenyő növekedésének néhány sajátossága" című kandidátusi értekezését 1955-ben védte meg Moszkvában, és ezzel elnyerte a mezőgazdasági (erdészeti) tudomány kandidátusa tudományos fokozatot és a doktori címet. Hazaérkezését követően, az Erdőmérnöki Főiskola Üzemtani Tanszékére 1958-ban történt kinevezéséig, az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatóhelyettese, majd a KGST „Fa és Cellulóz Állandó Bizottságának" megválasztott nemzetközi titkára volt. 1961-ben kapta meg egyetemi tanári kinevezését. A Sopronban folytatott oktatói és tudományos tevékenysége más feladatok miatt megszakadt: 1966-1969 között a budapesti Faipari Kutatóintézet igazgatójaként tevékenykedett, majd 1969-1975. években a KGST moszkvai titkárságán faipari külszolgálati megbízást látott el. 1976-ban tért vissza Sopronba, és lett újra az Erdészeti és Faipari Egyetem Üzemtani Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. 1985-ben szerezte meg a Magyar Tudományos Akadémián a „mezőgazdasági (erdészeti) tudomány doktora" tudományos fokozatot „Erdészeti termelés a fejlesztési feladatok tükrében" című disszertációjával. A megengedett korhatár eléréséig, 1988-ig vezette a tanszéket, de ezt követően is megbízást kapott az erdészeti üzemgazdaságtani tárgyak további gondozására. 1991. július 1-én nyugállományba vonult. Ezzel egy igen sokoldalú, sikeres szakmai életpálya lezárult, legalábbis a hivatali tevékenységet illetően, hiszen mindmáig szinte napi kapcsolatban áll a tanszék jelenlegi munkatársaival és továbbra is aktív résztvevője a hazai és külföldi tudományos fórumoknak.

1962-1965 között Somkuti professzor töltötte be az Erdőmérnöki Kar dékáni tisztét. 1976-tól nyugdíjazásáig a Kari Tanács tagja és 1978-79-ig rektorhelyettesként tevékenykedett. Tagja, illetve elnöke a Magyar Tudományos Akadémia különböző bizottságainak és testületeinek. Tudományos munkásságát számos publikáció dokumentálja. Társszerzője 6 szakkönyvnek, és a szaksajtóban több, mint 80 cikket publikált. Magyarország gazdasági átalakulásával kapcsolatban az erdőtörvény, a földforgalom és az erdőgazdaság szervezeti és tervezési feladatainak újonnan felmerülő problémái foglalkoztatták.

Eredményes munkája elismeréseként több kitüntetésben részesült. 1961-ben az Erdészet Kiváló Dolgozója, 1963-ban a Szocialista Munkáért Érdemérem tulajdonosa lett. A Munka Érdemrend ezüst fokozatát 1968-ban vehette át, 1974-ben KGST Jubileumi Emlékérmet kapott.

Kiváló orosz és német nyelvtudását a nemzetközi tudományos kapcsolatok kiépítésében kamatoztatta. Elismert tagja volt a szláv nyelvterületen (lengyel, cseh, szlovák, bulgár, horvát, szlovén, szerb és macedón) működő erdészeti és faipari ökonómiával foglalkozó tanszékek rendszeres tudományos konferenciáinak. Az általa megalapozott kapcsolatok virágzó együttműködésként folytatódnak a jogutód Erdészeti Politikai és Ökonómiai Tanszék munkatársainak képviseletében.

Szívesen rendelkezésre állt bármely külföldi országból tanulmányútra, tapasztalatcserére érkező oktató, kutató vagy hallgató számára, és fáradhatatlan kitartással és lelkesedéssel halmozta el vendégeit nem csak szakmai, hanem a magyar irodalomra, és történelemre vonatkozó ismeretekkel.

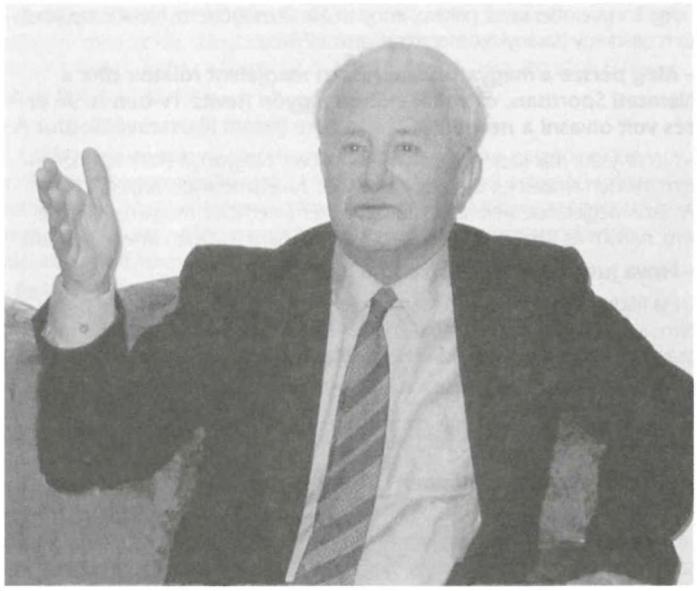

Az ünnepelt professzor

Somkuti professzor meghatározó résztvevője volt a Göttingeni Egyetem Erdészettudományi Kara és a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kara között 1984-ben kötött, a tudományos együttműködésre vonatkozó megállapodásnak. A soproni Üzemtani Tanszék és a göttingeni Erdészeti Ökonómia Intézet állandó kapcsolata keretében kollégáival együtt számos göttingeni kutatót és hallgatót fogadott és patronált. A két intézmény szoros kapcsolatát erősítette, hogy a göttingeni professzor, dr. hc. dr. Ferenc Kató a soproni karon is éveken át részt vett az oktatásban. A két erdészeti fakultás tudományos együttműködése terén nyújtott szolgálatai és az erdészeti ökonómia területén végzett kiemelkedő kutatómunkája elismeréseként Somkuti Elemér 1990-ben átvehette a Göttingeni Egyetem Erdészettudományi Kara által adományozott Heinrich-Christian-Burckhardt-Emlékérmet.

Ez az elismerés is rávilágít Somkuti professzor és prof. dr. Horst Dieter Brabänder, a göttingeni Erdészeti Ökonómia Tanszék vezetője elévülhetetlen szerepére abban, hogy 1994-ben először a soproni Erdészeti Politikai és Ökonómiai Tanszék oktatói is meghívást kaptak a német nyelvterületen működő egyetemek és kutatóintézetek erdészeti ökonómiával és erdészeti politikával foglalkozó intézeteinek, tanszékeinek 1967-óta évente megtartott „Kolloquium"-ára, tudományos tanácskozására. A széles látókörű, tekintélyes Brabänder professzornak a magyar kollegák iránt megnyilvánuló őszinte érdeklődése és elismerése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az első meghívást követte a többi, és ma már elmondható, hogy – a volt szocialista országok közül egyedül – a magyarok is teljes jogú tagjai lettek ennek a tudományos szempontból igen igényes, az erdészeti gazdasági problémákra példaértékű megoldásokat kínáló grémiumnak. 2003-ban Sopron kapta meg a „Forstökonomisches Kolloquium" megrendezésének megtisztelő feladatát, így lehetővé vált, hogy méltó, nemzetközi körben köszöntsük Somkuti professzort 80. születésnapján. A Kolloquium résztvevőinek Somkuti professzorhoz fűződő emlékeinek és anekdotáinak felelevenítése meleg hangulatot kölcsönzött az ünnepségnek.

Aki Somkuti professzor tettvágyát és szellemi frissességét ismeri, az biztos abban, hogy mindig kiforrott véleményével és segítőkész tanácsaival még sokáig hasznára válik a szakmának. Barátok és ismerősök bel- és külföldön további jó egészséget és alkotóerőt kívánnak, hogy a változássokkal teli időkben gyűjtött tapasztalatait és kiérlelt nézeteit az ifjabb generációk számára megfelelően még hosszú időn át tovább tudja adni az 1989-ben írt mottójának: „A múlt csak oly mértékben tűnhet feledésbe , hogy igazi értékei továbbra is megőrzésre kerüljenek".

Dr. Stark Magdolna

Tételes ellenőrzés

Szitás Zoltán többé nem pogány

Az FMK Informatikai Intézetének fiatal munkatársa pogány életét maga mögött hagyva a keresztség útjára lépett, teljesítette a balekká válás feltételeit.

– Mivel foglalkozol az Intézetben?

– A feladatom többek között az intézeti információs rendszer (http://inf.nyme.hu) fejlesztése, ami az oktatást és a hallgatókkal való kapcsolattartást segíti. Emellett tanítok is, jelenleg az elsős üzemeseknek informatikát, illetve a gazdasági informatikusok Számítógépes alkalmazások és Számítógép laboratórium című gyakorlati tárgyainak oktatásában veszek részt. Vállalatirányítási rendszerek szakirányon végeztem a BME-n, gazdasági informatikai témakörben, és ebben az irányban folytatom a tanulmányaimat doktoranduszként. Mivel itt az egyetemen gazdasági informatikai képzés folyik, az intézet profiljába illeszkedik a téma, ezért Jereb László intézetigazgató úr támogat ebben.

– Hogy érzed magad a katedra másik oldalán?

– Most végeztem, új vagyok itt. Jelentős változás az életemben, hogy sajnos most már nem alhatok addig, ameddig szeretnék... De komolyabbra fordítva a szót, az intézetben egy nagyon jó csapatba kerültem, ahol jól érzem magam, és szívesen jövök dolgozni, még akkor is, ha hajnalban kell kelni, vagy csak későn jutok haza.

A reaktivált uszoda

Az érem másik oldala érdekesebb kérdés. Bár nincs nagy korkülönbség köztem és a diákok között, azért én mégiscsak a „barikád" másik oldalán állok. Remélem, ezt a kis szakadékot sikerül áthidalni, és a hallgatók is elfogadnak, netán még meg is szeretnek. Bízom benne, hogy a balekká keresztelkedésem is közelebb hoz bennünket, és segíti a beilleszkedésemet az egyetemi közösségbe.

– Túl vagy a balekvizsgákon. Mi volt a feladatod?

– A balekjelöltnek először is el kell készítenie egy „balekindexet". Ezt aláírva igazolják a firmák a „tanszékeken" való megjelenést és a „képzésben" való részvételt. Én egyébként az egyetem közismert oktatói által dedikált söralátétekből készítettem a „leckekönyvemet". Ezeket a tanszékeket általában valamelyik italmérésben tartják, amelynek során a selmeci hagyományokat adják tovább a felsőbbévesek a pogányoknak. Az itt szerzett ismeretekről a balek-ZH keretében kell számot adnia a balekjelöltnek. Ez többnyire csak másodszorra sikerül, ami nem is csoda, mert elég szigorúak a követelmények. A kedvenc kérdésem az volt, hogy melyik épületben kezdődött meg Selmecbányán az oktatás 1735-ben?

Szolgálatban

Ha a ZH-n túl van a jelölt, akkor még egy feladatot kell teljesítenie. Ezt a leendő keresztszülők adják a balekjelöltnek. A firmák közül ki kell választani kettőt, akik keresztszülei lesznek a baleknak. Ha elvállalnak, befogadnak, akkor ők adják a feladatot, ami az én esetemben - a Szálab Baráti Társaság kreativitását bizonyítva – a következőképpen hangzott:

A tanár úr és a vizsgadokumentumok

„Öltöztesse fel az ÚK portánál található fekvőrendőrt, majd Ön, mint rendőrnő hajtson végre munkahelyi izgatást!"

Komoly utánajárást igényelt ennek a próbának a teljesítése. Beszereztem rendőrségi, sőt minisztériumi nyilatkozatokat. még valódi rendőrségi egyenruhát is kaptam kölcsön. A rendőrség részéről rendkívüli segítőkészséget tapasztaltam, ami igen kellemes meglepetést okozott. A minisztériumi pecsét beszerzése már bonyolultabb feladat volt, még kabinetülést is összehívtak, amin megtárgyalták, hogy kaphatok-e állásfoglalást minisztériumi pecséttel. Attól féltek, hogy vissza lehet élni majd ezzel – de végül mégis rábólintottak.

Aztán eljött a nagy nap! Igazoltattam a portánál ki-be menő autósokat, intézkedtem, ahogy kell. Szerencsére mindenki vette lapot, és részt vett a „bohóckodásban". A legviccesebb pillanat az volt, amikor jött a kukásautó. Megkérdeztem a sofőrt, hogy van-e szállítólevele, amire azt válaszolta, hogy természetesen van. Erre közöltem vele, hogy jó, akkor álljon félre és tételes ellenőrzést tartunk!

Ezután már csak a balekvizsga volt hátra, ami kevésbé komoly feladatok sokaságát jelentette. Például aerobic edzést kellett tartanunk zene nélkül... Ha nem felelsz meg - ami általános - két sör lefizetése után UV-t tehetsz. Nekem a kommunizmust kellett két percig szónoklat formájában méltatnom. Ezt sem fogadták el, és ez így ment egészen záróráig, amikor is szerencsére mindenki átment a vizsgán egy közös feladat teljesítésével.

Még egy „megpróbáltatás" azonban így is maradt, mivel az egyik pogány-társam balekfeladatának teljesítésében vettünk részt az intézeti munkatársaimmal: az 1982-óta nem működő egyetemi uszodában kellett vízilabdáznunk.

Noha oktatóként kikerülhettem volna ezt a balekavatási procedúrát, nem bántam meg, mert nagyon sok ismeretségre tettem szert ezáltal, és kézzelfoghatóvá vált számomra, hogy ennek a hagyománynak a legnagyobb érdeme és jelentősége, hogy közelebb hozza egymáshoz az embereket, az egyetemi közösséget. Azok, akik részt vesznek egy ilyen avatáson, összemosolyognak, ha találkoznak, és ez nagyon sokat tud jelenteni. Ezek a hagyományok felnőttebbé, érettebbé teszik az embert. Olyan barátságok szövődnek így, amelyek 35-40 év múltán is megmaradnak. A firmák valóban segítik, támogatják a balekjukat az egyetem elvégzése során, és még utána is. És bár egy szakestély önmagában is nagy élmény és nagyon jó dolog, az alapja ez a kapcsolat, ez az összetartó közösség, ami itt létrejött. Sajnos, egyre többen vannak, akik ennek a tradíciónak nem érzik az értékét.

Lejegyezte: Hargitai Gábor

Roller Kálmán a Nyugat-Magyarországi Egyetem első díszpolgára

2003. december 17-én az Egyetem Tanácsa elsőként az Erdőmérnöki Kar egykori dékánját tüntette ki az „Egyetem Díszpolgára címmel.

A döntésről Prof. Dr. Faragó Sándor rektor telefonon referált a 91 éves professzornak, aki örömmel fogadta a hírt. Köszönő levele még megérkezett - a Kisalföld közölte is -, de a sors kegyetlen akarata már nem engedte, hogy Roller Kálmán személyesen átvegye a dokumentumot. 2004. január 4-én reggel a kanadai Mississaugából az örök vadászmezőkre távozott.

Dr. Roller Kálmán Borsodnádasdon született 1913-ban. Középiskoláit Gödöllőn a Premontrei Rend gimnáziumában végezte. Sopronban folytatott erdőmérnöki tanulmányokat és szerzett oklevelet 1937-ben. A II. világháborúban mint tábori tüzérnagy az Észak-Keleti Kárpátokban szolgált. 1955-ben került bejelentésre, hogy megszerezte a mezőgazdasági tudományok kandidátusa címet.

Magyarországi erdészeti pályafutását mint erdőgondnok kezdte a Heves megyei Felsőtárkányban. 1949-ben Budapestre hívta a Magyar Tudományos Akadémia a Mezőgazdasági Tudományos Központba az erdészeti tudományos kutatóintézet megszervezésére. 1950-ben nevezték ki az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatójává.

1951-ben lett az Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Kara Erdőtelepítési és Fásítási Tanszékének vezetője. Az Erdőmérnöki Főiskola Tanácsa 1955-ben javasolta a Főiskola igazgatói székére, amely alapján kinevezésre került.

Nevéhez kötődik a főiskola oktatásának megreformálása, a 10 féléves tanulmányi időre vonatkozó javaslat, amely később megvalósult. Kollégáival több ízben is kidolgozta a főiskola kutatási tervét.

A diákság körében elismert oktatói egyéniség volt. Támogatta a tudományos diákköri munkát és fórumot biztosított a hallgatók kulturális tevékenységének.

Prof. Dr. Roller Kálmán

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc leverése után Kanadába vándorolt ki mintegy 200 erdőmérnök hallgatóval és számos oktatótársával együtt, ahol lehetővé tette számukra, hogy magyarságukhoz hűen és a selmeci tradíciók szellemében, magyar nyelven szerezhessék meg erdőmérnöki diplomájukat a kanadai Vancouverben.

1961-ig mint a University of British Columbia Magyar Diviziójának vezetőjeként munkálkodott.

1963-ban a Szövetségi Kutató Intézethez került Manitoba, majd 1970-ben Fredericton-ba (New Brunswick), ahol erdőtelepítési tárgykörben végzett tudományos kutatásokat 1978-ig, nyugdíjba vonulásáig.

Nyugdíjazása után kutató társaságot alapított. Kolumbiában, az Andok hegységben az erdőbirtok iparosítását dolgozta ki. Ezt követően Hollandiában a polder kiöntések fásítási tervén dolgozott. 1989-ig az Ontario tartomány nyárfa hibridjeit osztályozta és rendszerezte.

Több mint száz tanulmányt, cikket írt; három szakkönyvet adott ki a nyárfa nemesítésről angol nyelven. Egyedülálló műve a fűzek morfológiájáról szóló, világszerte fellelhető szakirodalom összefoglalása és értékelése.

Tudományos tevékenységének kéziratban meglévő, még befejezetlen anyagát Egyetemünknek adományozta.

1998-ban az Erdészeti Tudományos Intézet jubileumi ünnepségén centenáriumi „Vadas Jenő Emlékéremmel" tüntették ki.

A Magyar Köztársaság elnöke 2002-ben a „kanadai magyarság érdekében, a magyar mérnökök szakmai hírnevének öregbítésében végzett tevékenysége elismeréseként" a Magyar Köztársasági Érdemrend kitüntetést adományozta Roller Kálmánnak.

University of British Columbia „az erdészeti tudományok és egyetemi oktatás területén elért kimagasló eredményeiért" díszdoktori címét kapta meg.

Sopron, 2003. december 10.
Prof. dr. Mészáros Károly dékán

A matematika nagy nőalakjai

Székesfehérváron a Kodolányi János Főiskolán rendezték 2003. augusztus 27-29-ig a „Matematika, fizika, számítástechnika oktatók XXVII. konferenciáját".

Részlet Csordásné Marton Melinda a Geoinformatikai Főiskolai Kar főiskolai tanársegédének a konferencián elhangzott előadásából.

Napjainkban teljesen megszokott és elfogadott jelenség, hogy a közélet minden területén nőkkel találkozunk, és ez a tudományos életben is így van. Ma már leánygyermekeket nevelő szülőknek és pedagógusoknak eszébe sem jut, hogy évszázadokon át ellenezték, hogy nők egyetemi oktatásban vegyenek részt. Igaz, ez már régen nincs így, bár elgondolkodtató, hogy ez a „régen" kifejezés mennyire relatív. A XX. század elején, például még keményen ellenezték Emmy Nother egyetemi kinevezését pusztán azért, mert nő. Hilbert ezekkel a szavakkal érvelt a kiváló matematikusért:

„Nem értem, hogy a jelölt neme miért lehet kizáró ok a kinevezés kérdésében. Elvégre mi egyetem vagyunk, nem pedig közfürdő."

Tudjuk, hogy számtalan nehézség ellenére szinte minden tudományterület képviseltette magát kiváló nőtudósokkal. természetesen a matematika területén is így van ez.

Püthagorasz (Kr. e. VI. sz.) volt talán az első férfi, akit „feminista" filozófusként emlegetnek.

A Püthagorasz köré szerveződő filozófiai és matematikai közösségnek, a Testvériség 600 tagja közül 28 nő volt. Ennek az iskolának ismert matematikusa volt Theanó is, aki később a nagy korkülönbség ellenére Püthagorasz felesége lett.

A későbbiekben Szókratesz és Platón iskolájában is voltak nők, de maradandó hírnevet Hüpathia, a Kr. u. IV. században élő matematikusnő vívott ki magának. Hüpáthia kiváló előadó, és nagyon népszerű tudós volt. Iskolát vezetett, ahol a kor nagy matematikusai adtak egymásnak randevút.

Nagy népszerűsége ellenére, tragikusan ért véget az élete. Politikailag zűrzavaros időszakban – Ciril püspök uralkodásának idején – Hüpathiat az ellene hangolt tömeg meglincselte.

Csordásné Marton Melinda

A XVIII. századi Európában dolgozott egy újabb nő Maria Agnesi, aki Milánóban született, apja a bolognai egyetem matematikaprofesszora volt. Agnesi kiváló képességeit bizonyítja, hogy már 9 évesen latin nyelvű könyvecskét írt lányok számára. 11 éves korában pedig beszélte a francia, latin, görög, német, spanyol, és héber nyelveket.

1748-ban jelent meg az „Elemző tanulmányok az olasz ifjúság használatára" című négy kötetes műve, amelyet franciára és angolra is lefordítottak. A Francia Tudományos Akadémia nagy elismeréssel fogadta a könyvet, mint analízis tankönyvet. Agnesi tudományos munkásságát elismerés övezte, a Bolognai Tudományos Akadémia tagjává választot-

ta, XIV. Benedek pápa pedig kinevezte professzorrá a bolognai egyetemre. Nem egységes a történetírók véleménye abban a kérdésben, hogy Agnesi ténylegesen elfogadta-e ezt a kinevezést, vagy sem. Regénybe illően kalandos élete volt a magánemberként félénk és zárkózott Sophie Germainnak (1776-1831) akit jómódú középosztálybeli lányként ugyancsak nem bátorítottak a matematika tanulására. Ő azonban nem mindennapi cselhez folyamodott, hogy nő létére a híres párizsi egyetemek padjait koptathassa. „Átalakult" férfivá, felvette Antoine-Auguiste Le Blanc nevét. Mivel Le Blanc elhagyta Párizst, de nem jelentkezett ki az egyetemről továbbra is nyomtattak számára előadásjegyzeteket és feladatokat. Sophie ezeket a feladatokat rendszeresen megoldotta, és eljuttatta a csoportot irányító tanárhoz Lagranghoz, aki nem tudta mire vélni Le Blank úr hirtelen megmutatkozó nagy tehetségét. Az addig pocsékul teljesítő Le Blanc ugyanis kitartó szorgalommal sorra adta be a jobbnál-jobb dolgozatokat. A szellemes problémamegoldás annyira felkeltette Lagrange érdeklődését, hogy találkozni akart a jó útra tért tanítvánnyal. Legnagyobb meglepetésére ez egy fiatal lány volt. Lagrange örült a tehetség felbukkanásának, és Sophie támogatóra lelt benne.

Germain hamarosan a kurzusfeladatok helyett önálló munkába kezdett, számelmélettel foglalkozott. A nagy Fermat-sejtés vizsgálata kapcsán kapott eredményeivel levélben felkereste Gausst, de szégyenlős lévén ismét a Le Blanc álnevet használta. Sokan úgy gondolják, ez a levél tartalmazza Germain legnagyobb matematikai eredményét. Végül kissé kalandos körülmények között, de Gauss számára is tisztázódott, hogy ki is valójában La Blanc.

Később Germain érdeklődése a fizika felé, a rugalmasságtani kutatások felé fordult, ahol munkásságát elismerések, kitüntetések mellett kritikák, áskálódások is övezték. Jó barátságba került Fourieval, Poisson viszont sokat támadta, megkérdőjelezte később igaznak bizonyuló eredményeit. A legnagyobb fájdalmat az okozta számára, hogy korának matematikusai, fizikusai nem tekintették a tudományos munkában egyenrangú félnek.

1830-ban mellrákban meghalt, mielőtt a – Gauss közbenjárására számára kieszközölt – doktori címet átvehette volna. A sors halála után is igazságtalan volt vele. Az Eiffel-torony lábazatán olvasható 72 – rugalmasságtannal foglalkozó – tudós neve között nem szerepel.

Szofia Vasziljevna Kovalevszkaja (1850-1891) matematikai munkásságát komoly elismerések övezték, bár magánéletében boldogtalanság és tragédiák sorozata jutott osztályrészéül. Moszkvai nemesi család gyermekeként látszatházasságot kötve szökött el otthonából, hogy Európa híres egyetemeire kerülhessen. Tanítványa volt Kirchoffnak, Helmholtznak, a legnagyobb szakmai támogatást pedig Weierstrass nyújtotta számára, akinek magántanítványa lett. Göttingenben doktori címet kapott „A parciális differenciálegyenletek elméletéhez" című munkájáért. A dolgozatban megfogalmazott tételét Cauchy-Kovalevszkaja tétel néven ismerik és tanítják. 1884-ben Mittag Leffler stockholmi egyetemi tanár meghívására Svédországba érkezett. Kezdetben mindössze 15 hallgató volt kíváncsi az első egyetemi adjunktusnőre, később már a 480 főt befogadó terem is kicsinek bizonyult előadásain. 1888-ban az „Egy fix pont körül forgó szilárd test problémáiról" című dolgozatáért megnyerte a Párizsi Akadémia Bordin-díját. Ezt követően kapta csak meg hazája tudományos elismerését, – amire annyira vágyott – a pétervári akadémia levelező tagjává választotta. Öt nyelven beszélt, önéletrajzi regénye önmagában véve is nagyszerű életmű lenne. 1891-ben 41 évesen tüdőgyulladásban meghalt, 7 éves árva kislányát barátai nevelték fel.

A világ első egyetemi tanárnője Szofia Vasziljevna Kovalevszkaja (1850-1891)

A Germainnak Napóleon által adományozott 1kg tömegű aranyérem, amelyet rugalmassági kutatásaiért kapott. (Chladni lemezek)

A XX. század elejének vitathatatlanul legnagyobb női alakja a modern algebra egyik megalapítója Emmy Noether (1882-1935). Matematikus diplomája mellett angol és francia nyelvekből tett nyelvtanári vizsgát. 1907-ben doktorált, majd a matematika fellegvárába Göttingenbe ment, ahol hiába érveltek mellette nagyszerű tudósok nem alkalmazták őt előadóként mert nő volt. Pedig Einsteint idézve „ a nők felsőoktatásának kezdete óta nem termett ilyen nagy matematikai alkotó géniusz."

1921-ben jelent meg „Ideálelmélet gyűrűtartományokban" című munkája. Egyike volt az absztrakt gyűrűelmélet megalapítóinak. Szovjetunióban Kolmogorov munkatársaként dolgozott. A fasizmus uralomra jutását követően az Amerikai Egyesült Államokba emigrált. 1935-ben egy sikeresnek mondott operációt követően váratlanul elhunyt. Nekrológot Albert Einstein írt róla a New York Times-ben. Az 1964-es New-Yorki világkiállításon a matematika fejlődését bemutató teremben 80 kiváló matematikus képe között csak egyetlen nő képmása szerepelt Emmy Notheré.

A magyar matematikának is vannak kiemelkedő nőalakjai. Közülük az egyik Péter Rózsa (1905-1977), aki 1927-ben szerzett Fejér Lipót tanítványaként matematikusi diplomát. A tanári oklevél megszerzése után 15 évig oktatott kinevezés nélkül, óraadóként, ideiglenes tanárként, polgári iskolában, ipariskolában, foglalkozott magántanítványokkal, gyűjtötte fáradhatatlanul a pedagógiai tapasztalatokat, matematikán kívül más tárgyak oktatását is vállalta abban a reményben, hogy előbb-utóbb biztos tanári álláshoz jut. Pedig kiváló matematikai eredményeket tudhatott már fiatalon magáénak. Az 1932-es Nemzetközi Matematikai Kongresszuson a matematikai logikából tartott előadása olyan sikeres volt, hogy hatására a „Journal of Symbolical Logic" folyóirat szerkesztőbizottságának a tagjává választották. 1945-ben jelent meg a „Játék a végtelennel" című könyve, amely 10 nyelven legalább 24 kiadást ért meg. 1955-től az ELTE tanára, 1973-tól a MTA tagja volt.

Utolsó éveiben rendkívüli emberi méltósággal és bátorsággal harcolt betegségével. „Egy áldozatkész, az igazságot szenvedélyesen kereső élet szűnt meg Péter Rózsa eltávozásával"– Írta Császár Ákos professzor.

Napjaink néhány statisztikai adat alapján:
1999-ben a Magyar Tudományos Akadémia Matematika Tudományok Osztályának 21 rendes tagja van, közülük egy nő: Prof. Sós Vera.
Az osztály nem akadémikus köztestületi tagjai akadémiai bizottságonként:
Matematikai bizottság: összesen 233 tag közül 20 nő.
Operációkutatási bizottság: összesen 40 tag közül 5 nő.

A Rektori Hivatal hirei

Az egyetemi tanács választott tagjai 2004. január 1-től

ATFK Oktató: Dr. Gál Zoltán főiskolai tanár, nem oktató: Gráfné Dr. Ostorharics Ágnes jogi referens. BEPF Oktató: Dr. Teleki Béla főiskolai tanár. EMK Oktató: Prof. Dr. Albert Levente egyetemi tanár. FMK Oktató: Dr. habil Takács Péter egyetemi docens. GEO Oktató: Dr. Ágfalvi Mihály főiskolai tanár. KTK Oktató: Dr. Fábián Attila egyetemi docens. MÉK Oktató: Dr. Dóka Ottó egyetemi docens., nem oktató: Dr. Koltay Csaba dékáni hivatalvezető. KÖZPONT Dr. Wilfing János dékáni hivatalvezető. Árendásné Fekete Mária személyügyi referens.

Hallgatók: ATFK Fehér Gábor HÖK alelnök. BPFK Bódi János HÖK képviselő. EMK Csernyi Róbert HÖK elnök. FMK György Balázs HÖK elnök. GEO Pájer Tímea HÖK elnök. KTK Kovács Gergely HÖK elnök. MÉK Kemes Szabolcs HÖK elnök. Doktorandusz Markó Gábor I. évf. (FMK)

Az Egyetemi Tanácsülés 2003. december 17-én született határozatai

177/2003. sz. Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa a 2002. július 1. - 2003. december 31-ig vonatkozó oktatási rektorhelyettesi beszámolót egyhangúlag elfogadta. 2. napirend: A Közgazdaságtudományi Kar nemzetközi kapcsolatok alapképzési szak-indítási kérelme

178/2003. sz. Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 22 igen, 0 nem, 1 tartózkodás szavazattal támogatja a nemzetközi kapcsolatok alapképzési szak indítását a Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karán a Közgazdaságtudományi Kar Kari Tanácsának 124/2003 (12.10) határozata alapján.

179/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag támogatja a területfejlesztési mérnök, egyetemi szintű alapképzési szak szakindítási kérelmének elkészítését és az oktatási miniszterhez történő felterjesztését.

180/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Kredites Tanulmányi és Vizsgaszabályzat módosítását az alábbiak szerint:

28. § Elbocsátás az intézményből

(1) El kell bocsátani az intézményből a hallgatót, ha:

a.) a 8. § (8) bekezdése a hallgató esetében fennáll.

b.) a beszámolón szerzett „nem felelt meg" minősítést a tanulmányokat lezáró utolsó vizsgaidőszak végéig nem javította ki, illetve addig a beszámolási kötelezettségének nem tett eleget,

c.) a felsőoktatásban maximálisan tölthető időt túlhaladta, vagy a

d.) 13. § (10) bekezdésében foglalt tárgyfelvételi lehetőségét a hallgató kimerítette.

181/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a HÖK SZMSZ módosítását az alábbiak szerint:

8.oldal 9. §-ban és a 14. oldal 2. sz. függelékében szereplő Kollégiumi Bizottságot törölni kell, valamint a HÖK SzMSz mellékleteként szabályozni kell az Egyetemi Tanácstag választást.

182/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar Szervezeti és Működési Szabályzatát.

183/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta az Erdőmérnöki Kar Szervezeti és Működési Szabályzatát.

184/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Faipari Mérnöki Kar Szervezeti és Működési Szabályzatát.

185/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Közgazdaságtudományi Kar Szervezeti és Működési Szabályzatát.

186/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar Szervezeti és Működési Szabályzatát.

187/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Szervezeti és Működési Szabályzatban szereplő „részjogkör" kifejezés módosítását az alábbiak szerint: „Keretgazdálkodási jogkörrel rendelkező intézményi egység"-re.

188/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar Kollégiumának Szervezeti és Működési Szabályzatát.

189/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar Bezerédj Amália Kollégiumának Szervezeti és Működési Szabályzatát.

190/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Geoinformatikai Főiskolai Kar Kollégiumának Szervezeti és Működési Szabályzatát.

191/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa nyílt szavazással 23 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar Cserháti Sándor Kollégiumának Szervezeti és Működési Szabályzatát.

192/2003.sz Határozat:

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Egyetemi Tanácsa titkos szavazással, 20 igen, 0 nem és 3 tartózkodással a „Nyugat-Magyarországi Egyetem Díszpolgára" cím adományozását dr. Roller Kálmán részére megszavazta.

Együttműködés az OTP-vel

Prof. Dr. Faragó Sándor a Nyugat-Magyarországi Egyetem rektora és Dr. Gresa István az OTP Bank Rt. ügyvezető igazgatója 2003. december 15-én aláírta azt a keretmegállapodást, amely a szerződő feleknek a korábbi években esetlegesen (eseti megbízások alapján) megvalósított együttműködési területeinek egységes rendszerbe foglalását célozza meg, mindenek előtt a tervezhetőség és az ellenőrizhetőség érdekében.

Az együttműködés területei:

az OTP részéről:

- gyakorlatozási lehetőségbiztosítása a pénzügyi,- és gazdálkodási szakos hallgatók részére;
- diplomadolgozati témák kiírása;
- a NEPTUN-kompatibilis elektronikus beszedési és kifizetési rendszer bevezetése és működtetése az Egyetem hallgatói részére
- szakképzési alapból támogatás nyújtása
- különféle tudományos-, kulturális és sport rendezvények eseti szponzorálása.

Az Egyetem részéről:

- az OTP munkatársai számára - szervezett keretek között - továbbképzési lehetőség biztosítása
- az Egyetem kiadványaiban tájékoztatók, reklámanyagok megjelentetése;
- meghívás az Egyetem rendezvényeire (tudományos ülések, ünnepségek, stb.);
- a szerződő feleket kölcsönösen érdeklő írásos, elektronikus és egyéb információk rendszeres cseréje.

Soproni diákok Brassóban

A jó dolgokról általában az utolsó pillanatban vagy azután szerez tudomást az ember. Mi is majdnem így jártunk a Brassóba szóló szívélyes invitálással, pedig a meghívó ott függött a Tanulmányi Osztály hirdetőjén, amely azonban nem tartozik a legolvasottabbak közé...

2003. november 27.-én a szerencsés véletlenek összjátékának köszönhetően már a Corona nemzetközi gyorsvonaton ücsörögtünk, úton Brassó felé. Az Erdőmérnöki Karról 10, a Faipari Mérnöki Karról 5 diák képviselte egyetemünket, s két tanár, dr. Vig Péter és dr. Alpár Tibor kísértek minket az 1000 km-es út során. A brassói Tudományos Diákköri Konferencia, melynek fő szervezője a Brassói Magyar Diákszövetség volt, jó alkalomnak kínálkozott, hogy a szakmai eszmecserén kívül közelebbről is megismerjük vendéglátóinkat, a brassói magyar diákokat.

A közel 16 órás út után péntek reggel 8-ra gördült be vonatunk a brassói pályaudvarra. A szervezők nevében Wilhelm Ákos ötödéves erdőmérnök-hallgató fogadott minket. A szállásfoglalás és pihenő után ebéd következett, majd délután a várossal ismerkedtünk meg alaposabban. Megtudtuk, hogy Brassó a 13. sz.-ban indult meg a fejlődés útján, a betelepült német katonáknak köszönhetően. A későbbiekben az erdélyi szászok legjelentősebb városává és kulturális központjává vált. Az általunk is megcsodált Fekete-templom Európa legkeletibb gótikus katedrálisa. A második világháború után románokat telepítettek a városba, és ma Brassó mintegy 280 ezres lakosságának csupán 8 százaléka magyar, a szászok létszáma alig éri el a 2000 főt. A történelmi belváros még őrzi az elmúlt századok hangulatát, de a külváros arculatához képest a legsivárabb otthoni betondzsungel is barátságos lakóparknak tűnik. Ez a kettős látvány amúgy sajnos több erdélyi nagyvárosra is jellemző.

Az esti programba még egy fotókiállítás-megnyitó is belefért, ahol a brassói magyar-örmények fotóiból láthattunk válogatást. A vacsorát követően egy kis szolid sörözgetés után korán lefeküdtünk, hiszen másnap várt ránk a tulajdonképpeni konferencia.

Másnap délelőtt 11-kor kezdődött a program, az erdészeti és a faipari szekció előadásai párhuzamosan futottak két helyszínen. Mindkét szekcióban természetesen indultak a brassói magyar egyetemisták is, így az erdészeti részben 14, a faiparosban 12 előadást hallgathattak meg az érdeklődők. Egy előadónak 10 perc állt rendelkezésére témája kifejtéséhez, melyet 2 perc vitaidő követett. A zsűri – amely zömében ottani magyar szakemberekből állt - több szempont alapján rangsorolta a dolgozatokat és az előadásmódot. A bemutatott munkák szinte kivétel nélkül magas színvonalúak voltak, ez pedig különösen a brassói diákokra nézve dicsérő, mert ők teljesen önállóan, konzulens tanár segítsége nélkül készítették el munkájukat.

A brassói szakesten

Az előadások után estebéd következett, révén hogy 16 óra körül lett vége a szekciók üléseinek. Az este pedig igen kellemesen ért véget, egy nedves est keretein belül próbáltunk meg egy kis szeletet felvillantani vendéglátóinknak a selmeci diákhagyományokból, már amennyit persze az a pár óra lehetővé tett.

Másnap délelőtt egy buszos kirándulás során jutottunk el a törcsvári hágóhoz, ahol egy középkori várkastély megtekintésével telt el a nap. Kora délután értünk vissza Brassóba, ahol már csak az eredményhirdetés volt hátra a hivatalos programok közül. Mindkét szekcióban soproni első helyezés született, erdészeti részről Mihók István V. éves erdőmérnök-hallgató, míg a faipari szekcióból Lakatos András III. éves okleveles faipari mérnök hallgató végzett az élen. Az eredményhirdetést egy hangulatos állófogadás zárta, majd a szinte pánikszerű összepakolás következett, mivel vonatunk 18 órakor indult hazafelé.

Résztvevőként abban valamennyien egyetértettünk, hogy – helyezéstől teljesen függetlenül – valamennyien gazdagabbak lettünk valamivel. Valamivel, ami nem kézzelfogható, egy újabb kapoccsal a kinti magyarok felé. Ismét láthattuk, hogy mennyivel nehezebb anyagi és morális helyzetben próbálják ugyanazt a szakmát elsajátítani, mint mi. Láthattuk azt is, hogy mi ebben segíteni tudjuk őket valamilyen szinten. És hogy ez a kapocs ne szakadjon szét olyan könnyen, arról újabb és újabb közös rendezvények fognak gondoskodni a jövőben.

Lengyel Zita

Liszt Szalon – avagy zene a marketinges füleknek

Bevallom, kissé emelkedett pulzussal indultam el első klubtalálkozónk helyszínére, a Liszt Szalonba október első hétfőjén. A délelőtt folyamán ugyanis teljesen világos lett a számomra, hogy az emberek közti kommunikáció tökéletlensége még a jónak vélt szervezés i-jére is könnyűszerrel fel tudja tenni a pontot. Kis, szépen rendezett csoportokban ballagtak az emberek a Kulturális Központ felé, sokan akkor tudták meg, hogy a Liszt Szalon és a Liszt Központ még a meggyőző hasonlóság ellenére sem ugyanaz.

Fejemben megfogalmazódott végrendelettel vágtattam a macskaköveken keresztül vélt kivégzésem helyszínére, miközben próbáltam magam nyugtatni, a „remény hal meg utoljára" – elv alapján.

A második próbálkozásra sikerült is megtalálnom a helyet, ami miatt – utólag bevallom, kicsit szégyenlem magam. A századelejei hangulat és életérzés ugyanis már akkor érezhető, mikor az ember erős balkanyarral befordul a Rondella melletti bejáróba. Ajtón be, lépcsőn le, és a falakról máris nagy múltú őseink tekintenek le az arisztokratikus, elegáns ülőalkalmatosságokon pihenő nagyérdeműre. A későn érkezőknek összes vadásztudományukat be kellett vetniük, hogy helyet találhassanak, majd hastáncosnőket megszégyenítő testmozgás kíséretében, magukat a tömegen átvarázsolva letelepedhessenek.

Előadónk, bizonyos Papp-Váry Árpád 3 óra után néhány perccel, fényes szürke nadrágban érkezett hóna alatt cipelve komplett számítástechnikai felszerelését. Tipikus marketinges: ez látszott az első pillanatban. Egy kis szerelgetés, és máris kezdődhetett az előadás.

Kapott a nagyérdemű, rendesen: az elmélettől sem mentes bemutató alatt mindenki oda-vissza megtanulhatta, hogy' készülnek napjaink sokmilliót hozó reklámjai a megrendeléstől a kész anyagig; mitől jó egy reklám, kinek mit és hogyan kell eladni, és miért kell egy vérbeli marketingesnek évi 100 könyvet elolvasnia (ami persze egyébként sem hátrány, e szakma dolgozóinak viszont határozottan ajánlott). Mindez rengeteg példával, azaz reklámfilmmel alátámasztva, az egészen kifinomultaktól kezdve azokig, melyek itteni részletezése nem igazán lenne ildomos. Egy biztos, hatásosak és egyben roppant tanulságosak is voltak egytől egyig.

Az előadás után azok, akik még bírták rekeszizmaikkal, rákérdezhettek és választ is kaptak az őket érdeklő témákra. Itt kell megjegyeznem, hogy talán az első összejövetel okozta megilletődöttségtől, talán az előadás hatása alatt állva nem hangzott olyan sok kérdés, mint amennyit vártunk (jómagam is a csendes szájtátók körébe tartoztam), de biztos vagyok benne, hogy ez a jövőben nagyon sokat fog javulni – ismerve évfolyam – és csoporttársaim mentalitását.

Komolyabbra fordítva a szót, mintegy zárásképpen hozzáteszem, hogy az itt elhangzott előadás sok olyan szociológiai problémát is felvet, amikkel nekünk, marketingeseknek is, és e bolygó lakóinak sem ártana foglalkoznunk. A jelenlévők közül egy úr felvetette, hogy ezen reklámok közül néhány sajnos nem minden korosztály számára „fogyasztható". Tény, hogy jókora azoknak a száma, akik már saját bőrükön érzik rohanó világunk összes hátrányát, akik komolyan elgondolkoztak azon, milyen körülmények közé fognak unokáink születni, ha ugyan fognak. Vajon érdemes-e minden eszközt bevetni azért, hogy egy termék eladási statisztikáját növeljük, szembekerülve azokkal a hagyományos, konvencionális értékekkel, amik mellett (valljuk be őszintén) mi is letesszük voksunkat elmélkedős pillanatainkban.

A téma elgondolkodtató, ám sem a hely, sem a fejemben lévő tudásanyag nem elég ahhoz, hogy részletesen belemenjek ennek elemzésébe. Akit érdekel, nyugodtan megteheti, a végén még egy publikálásra megérett anyag is születhet belőle. Én azonban csak annyit mondhatok: hála a marketingnek, a jéghideg kóla folyik, a „mekdonáld"-ba érdemesebb betérni, mint valaha, a világ rohan tovább, mi pedig alig várjuk, hogy ismét beülhessünk a Liszt Szalonba egy újabb marketing-előadást hallgatni.

Iszak Noémi

Egy állásbörze tanulságai

KÖZGÁZ KARRIEREXPO, 2003. október

Van valami, amit nem értek.

Adott egy kis ország, ezek lennénk mi. Van hozzá 10 millió lakos, ezen belül szép számúan azok, akik szeretnének tanulni és/vagy diplomát szerezni, legalább egyet. Aztán vannak egymást váltó kormányok, akik lehetőséget adnak erre, és vannak felsőoktatási intézmények, amelyek kihasználják a helyzet adta előnyöket.

Van ezen kívül egyre kitolódó nyugdíjkorhatár, meg jó sok pályakezdő munkanélküli az előbbi okok egyenes következményeként. Merthogy: munkalehetőség, na az nincs.

Naiv huszonéves közgazdászjelölt meg elmegy az állásbörzére, mert még hisz abban, hogy csak csurran-cseppen neki is valami az élet édes mézescsuprából, ha más nem, legalább egy nyári gyakorlati hely. Hitét erősítendő vesz egy-két infofüzetet a bejáratnál párszáz forintért, mert szeretne szelektálni álmai cégei közt, hátha annyi lesz a megjelentek száma, hogy másnapra sem végez a helyi interjúkkal. Álmaiban ugyanis még van érdeklődés a diplomások iránt.

Aztán felébred. Nem tart neki sokáig, míg végigér a kínálati listán, a cégkatalógus szerint ugyanis csupán 28 vállalat képviselteti magát az eseményen. A valóságban persze kevesebb, mert vannak olyanok, akik meg sem jelentek.

Semmi probléma, így biztos végez még aznap, gondolja, mert még mindig hinni szeretne. A második kezdődő szívinfarktust akkor kapja szegény, mikor végignéz sorstársain, és lehetősége nyílik belehallgatni munkáltatókkal történő diskurzusaikba. Hallgatózni nem szép dolog, ebben az esetben viszont abszolút megbocsátható, ha azt a tényt vesszük figyelembe, hogy ennyire kevés ember közt csak az nem hallja a másik szavait, aki még csecsemőkorában tartós halláskárosodást szenvedett.

Utolsó elkeseredett próbálkozásként a közgazdászjelölt odalopózik néhány standhoz, hátha szólnak hozzá magyarul is valahol, aztán rájön, hogy ez itt nem szokás. Mivel angolul relatíve jól tud, ráadásul nyelvvizsgája is van vagy három, rögtön be is bizonyítják neki, hogy franciául például még nem tud. Pedig ő csak gyakorlati helyet szeretne, mondja, mire a „leendő" munkáltató közli vele, hogy inkább nézegesse a honlapjukat tovább, hátha adódik valami lehetőség számára két év múlva.

A hallgató ekkor feladja. De nem csak ő: azok is, akik régóta visszatérő vendégek az állásbörzén, és elegük lett a húspiacból.

Felveszi tehát a hátibatyuját, elindul az esős budapesti délelőttben és beugrik valahová megenni egy hamburgert. Majszolgatás közben csak egy dolog jár a fejében: nem érti...

Én ezzel nincs egyedül. A piac adottságait kénytelenek vagyunk elfogadni, és azt is, hogy túlkínálati viszonyok közt csak arra a bizonyos kevés számú, legjobban képzett munkásrétegre van szükség, legalábbis ami a nagyvállalatokat illeti. Nem lenne célszerűbb jóval kevesebb embert „értelmiségivé" képezni? Miért vagyunk ennyien, ha aztán nem kellünk sehová? Kicsit rendet kellene tenni a szakmunkás, középfokú végzettségű, felsőfokú végzettségű aránypárok terén, akkor talán nem lenne annyi korai őszüléses eset az egyetemisták/főiskolások közt, kevesebben lennének a végzettségi szintüknek nem megfelelő munkát végzők, és nem menne a felsőoktatásban résztvevők mennyiségi növekedése az oktatás minőségének rovására. Persze akkor meg nem lenne pénzük az egyetemeknek és főiskoláknak: és ezzel az ördögi kör bezárult.

Én csak azt nem értem, hogy ha én ezt észrevettem, akkor a nálam jóval okosabbak miért nem? Vagy csak nem tudnak mit kezdeni a kialakult helyzettel?

Szeretném, ha valaki elmagyarázná nekem ezt. Érthetően és világosan, mint egy hatévesnek, mert akkor talán felfognám végre.

Iszak Noémi

FELHÍVÁS

Egyetemünk Erdőhasználati Tanszéke szeretné elkészíttetni és a Botanikus kertben felállíttatni Lámfalussy Sándor professzor (1890 -1975), a korábbi nagyhírű tanszékvezető (1947-1961) mellszobrát – halálának közelgő harmincadik évfordulója alkalmából.

A tanszék erre a célra szánható szűk kerete miatt tisztelettel kérjük a szakma képviselőit, hogy járuljanak hozzá a professzor úr emlékének méltó megőrzését és ápolását elősegítő kezdeményezésünkhöz.

A szoborra szánt összeget az egyetemen elkülönített alábbi témaszámra szíveskedjenek átutalni:

– Számlatulajdonos: Nyugat-Magyarországi Egyetem,
– Számlaszám: Magyar Államkincstár
10033001-00282864-00000000,
– Megjegyzés rovatba írandó: 15233.

Önzetlen támogatásukat az egyetem és a kar nevében is hálásan köszönjük!

Az Erdőhasználati Tanszék munkatársai

Az Egyetem hagyományos Adventi Hangversenyeiről

2001. december elsején Székesfehérváron tapsolhattunk először a zeneiskola művészeinek és a Karok hallgatóinak színvonalas műsorához a Technika Házában.

A közelgő Karácsony alkalmából Prof. Dr. Faragó Sándor rektor és Prof. Dr. Márkus Béla főigazgató köszöntötte a hallgatóságot.

Még ki sem pihenték az utazás fáradalmait a győri és soproni diákok, december 4-én újra elindultak az autóbuszok Mosonmagyaróvár felé, ahol a Flesch Károly Művelődési Központ adott helyet az újabb hangversenynek.

„A több mint kétszáz érdeklődő, zeneértő és komolyzenét kedvelő közönség tagjai között sokan voltak olyanok, akik már másodszor fogadták el a város felé nyitó Nyugat- Magyarországi Egyetem és a Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar vezetőinek meghívását e rendezvényre.

A hangversenyt dr. Faragó Sándor egyetemi tanár, rektor nyitotta meg köszöntve a szépszámú érdeklődő közönséget és kihangsúlyozva azt, hogy az egyetemnek a szakmai tudás átadásán túl a kultúra terjesztésében is elől kell járni szűkebb pátriánkban, a Nyugat-Dunántúli régióban.

A rendezők és természetesen a szereplést vállaló művészek, amatőr zenészek, énekesek és szavalók mind arra törekedtek a műsor összeállításánál, hogy színes és színvonalas, a legkifinomultabb ízlésű hallgatóságot is kielégítő számok előadására kerüljön sor.

Az első műsorszám után felhangzó vastaps e törekvés eredményét már jelezte. Az elismerés Kovács Ádám II. évfolyamos gazdász hallgató vibrafonos előadásának szólt, Rimszkij-Korzakov: Dongó című művének elhangzását követően. Mozart Török indulója hasonlóan sikeres számnak bizonyult, mindkét zeneszám kíséretét zongorán Futó Gábor zeneiskolai tanár adta, melyért külön köszönet jár neki.

A karácsony ünnepére készülés intimitását szépen példázta Baja Mihály : Karácsony című verse, melyet Segesvári Zsolt V. évfolyamos óvári hallgatónk adott elő mély átérzéssel.

A Bach - Gounod : Ave Maria című mű Fertőszegi Pálma hegedűjátékával és Baróthy Zoltán főiskolai tanár zongorakíséretével kelt életre. A győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar III. évfolyamos hallgatója elbűvölte a hallgatóságot.

A soproni Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar fuvola együttese egy Vivaldi és egy Charpentier mű bemutatásával bizonyították kiváló felkészültségüket, melyet Fodor Gábor tanár úr öröm-zenélésre serkentése visz egyre magasabb szintre.

Baróthy Zoltán zenetanár zongorajátéka Bach : c-moll francia szvitjének előadása során bizonyította a művészi előadásmód minden csínját-bínját. A soproni hallgatók kórusa Mentesné Tauber Anna vezényletével Karai : Estéli nótázás című művét adta elő, az énekkar tiszta hangzását és energikusságát a közönség nagy tapssal jutalmazta. A kórusművet egy igazán szép és míves hangú előadó követte Rudas Ibolya a Benedek Elek pedagógiai Főiskola végzett hallgatójának személyében, aki Puccini Gianni Schicci c. művéből Lauretta áriáját adta elő. A közönség viharos tapssal köszönte meg a hihetetlenül szép előadást. A hangversenyt követően többen kételkedtek abban, hogy szociálpedagógus Rudas Ibolya és nem profi énekes. /Bizonyára lesz belőle.- szerzői megérzés - /

Az est fénypontjaként, a közönség többszöri visszatapsolással ünnepelte Nagy Zsuzsanna hegedűművész, a Győri Filharmonikusok koncertmesterének előadását, Édesapja dr. Nagy Frigyes címzetes egyetemi tanár zongora kíséretével a művésznő Bach : Adagio és Presto a g-moll szonátából és Kreisler : Szép rozmaringszál című műveket mutatta be a csodálatos hangú mesterhegedűn.

A soproni furulyások és „kisharang játékosok" tanáruk közreműködésével vidámságot hoztak a szinte túl komoly hangvételű estbe. A „Karácsonyi dalok" összeállítás szép és egyben látványos is volt, a közönségnek nagyon tetszett. A lányok felszabadultan, élvezve a zenélés harangos játékát, adták elő produkciójukat.

Ezt követően dr. Barsi Ernő tanár úr népdalgyűjtésének zenekarra komponált darabjai szólaltak meg fuvolákon és vonós hangszereken. Beyer István tanár úr vezényletével a zenekar szép szerepléssel, méltóan fejezte be a jól sikerült estet." (Dr. Orbán József)

A győri Richter teremben december 10-én csendült fel a karácsonyi muzsika a győri és soproni Ének-Zene Tanszék áldásos együttműködése eredményeként. Köszönet érte Bayer István és Dárdai Árpád tanszékvezetőknek, s a felkészítő tanároknak, valamint a rendkívül színvonalas előadásért a hallgatóknak. Ennek adott hangot köszönő beszédében Prof. Dr. Faragó Sándor rektor és Dr. Cseh Sándor főigazgató is.

A hangversenysorozat Sopronban zárult december 17-én, melyről a következő számban számolunk be.

45 éves az Óvári Gazdász

Tardonnai leánytánc

Lesz utánpótlás...

Kalotaszegi páros

TANÁRI VADÁSZAT ÉS KARI VACSORA

Ez elment vadászni, ez meglőtte, ez hazavitte, ez megsütötte, ...és mind megették

Az Erdőmérnöki Kar 2003. december 12-én rendezte meg hagyományos évzáró vadászatát és vadászvacsoráját. A vaddisznóhajtásra a röjtöki területen került sor a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt szervezésében.

A vadászatra a kar dolgozóin kívül a társkarok és más felsőoktatási intézmények is meghívást kaptak. Összesen 24 puska vonult fel (húsz vendégpuska és négy puska a szervezők részéről). A jól szervezett és jó hangulatú nap végén tizennégy vaddisznó feküdt a terítéken, ebből kettő kan, amelyek elejtői: Faragó Sándor és Jánoska Ferenc. A nap a menzán vadászvacsorával zárult.

Az estebéden a vadászokon kívül a kar dolgozói is részt vettek, szinte kivétel nélkül mindenki megjelent. Vacsora előtt a kar dékánja értékelte az elmúlt évet, és – hagyományteremtő célzattal – köszöntötte a hatvanadik életévüket idén betöltött kollégákat. A kellemes hangulatú est fél 11 tájban fejeződött be.

Facskó Ferenc